

Indian Opinion

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 42—Vol. LVIII.

Friday, 9th December, 1960

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR PENCE

Pakistan Envoy Expresses A Hope

INDIA AND PAKISTAN WILL MARCH TOGETHER

(“Indian Opinion” India Service)

NEW DELHI.—The hope that “in the days to come Pakistan and India will march shoulder to shoulder in the tasks that lie before them,” was expressed by Mr. A. K. Brohi, High Commissioner for Pakistan in India, in Bombay on November 30, 1960. Speaking at a reception given in his honour by the Progressive Group at “Gul Mohr” Mr. Brohi, after that preliminary remark, addressed the gathering on “Progress” a subject chosen by himself for the occasion.

It was a scholarly address and the speaker drew copiously from various systems of philosophy, quoting a number of adages in support of the definition that progress was something more than the multiplication of means of satisfying the basic human wants, such as food and clothing. Mr. Brohi said that the purpose of progress was the same, namely to reach a certain goal, but the methods differed.

The saving of time and energy by the application of the means at the disposal of mankind should, he thought, be utilized for purposes really worthwhile and for higher things. That was progress. Progress in olden days consisted of personal development and was confined to only a class of individuals in a particular station of life.

Today, the Pakistan envoy said, great masses of humanity were coming into their own and the

present-day progress was of an impersonal nature. And that was the right type of progress. The masses were being freed from poverty, want, ignorance and other disabilities suffered by them for centuries.

Progress he added, was being brought to the door-step of the common man. Mr. Brohi reiterated that application of progress should relate to mankind as a whole. Progress envisaged the conquest of the animal in man and the transformation of the “inner self into a higher life.”

(Continued from previous column)

Route. Firstly under the Immigrants Regulations Act of 1913 they had to have a permit to enter the Cape Province and even when this is granted an Indian is expected to obtain a permit to pass through the Transkei on the National Road from the Bantu Affairs Commissioner. Invariably such permits are refused with the result that long detours have to be taken.

“Mr. Prinsloo’s statement could mean that such permits are no more required by Indians unless Mr. Prinsloo does not accept Indians as “people”. Perhaps Mr. Prinsloo can clear up the position and explain why a whole community was penalised by denying access through the Transkei even when the situation was normal.”

Fountain Of Wisdom

Suffering and self-sacrifice will always be the lot of the real thinker and artist.—Tolstoy.

CHANGE IN TELEPHONE NUMBER

As from January 3, 1961 the telephone number of Indian Opinion and Phoenix Settlement will be

Mount Edgecombe 30

MANAGEMENT,
Phoenix Settlement.

GOVERNMENT NOT COMPETENT

MR. PETER BROWN, the National Chairman of the Liberal Party, has made the following observations on the imposition of a partial “emergency” on Pondoland:—

“Only three months after the lifting of a General State of Emergency which lasted five months, the Government has been forced to impose a partial state of emergency in Pondoland. There could be no surer indication of its incompetence to govern and its inability to face properly the problems which are part of the pattern of a changing Africa.

“As Mr. Erasmus did earlier this year, Mr. de Wet Nel has put all the blame for the Pondoland troubles on “communists and agitators.” Mr. Erasmus made no attempt to substantiate his charges and we do not expect Mr. de Wet Nel to either. Such charges are not intended to be substantiated but merely to provide a smoke screen behind which the apparatus of a police state can be carefully erected.

“From the regulations which have been announced it is clear that this is what is about to happen in Pondoland, where the Government will now be able to do almost anything it likes without anyone outside the area knowing anything about it. The tragic story of Sekhukhune land is about to be re-enacted.

“When will Mr. de Wet Nel and his colleagues learn that the reason why their policies are consistently opposed wherever they are applied is a very simple and obvious one. The people to whom they are applied do not like them.”

Indian President's Powers

(“Indian Opinion” India Service)

NEW DELHI.—Dr. Rajendra Prasad’s recent reference to the need for a legal study of the powers of the Indian President continued to be the subject of animated discussion in the lobbies on November 30. The matter has gained additional interest in view of the report that legal opinion was in fact, obtained on two specific points some time ago on a reference by the President.

It is understood that, on the first occasion, an inquiry was made by the President whether he was bound to accept the advice of his Ministers in his capacity as visitor of the Delhi, Aligarh, Banaras and Viswabarati Universities.

The Government sought the opinion of the Attorney-General who advised that the President was so bound. On the second and more recent occasion, the president reportedly inquired of the Attorney-General whether he was bound to accept the advice of his Ministers in his capacity as the Supreme Commander of the Armed Forces.

The Attorney-General advised that he was so bound.

THE TRANSKEI ROUTE

GOOD OUT OF EVIL?

(Issued by the Natal Indian Congress)

MR. N. T. NAICKER, General Secretary of the Natal Indian Congress states: The Indian community has been left with an impression that some good has flowed out of the evil of the declaration of Emergency in Pondoland, for Mr. C. W. Prinsloo, the Chief Information officer of the Department of Bantu Administration has according to press reports said that, “People travel-

ling on the National Road through the Transkei would not need permits even though the road at one point cuts a corner of the prohibited area.”

“The Natal Indians Mr. Naicker said, have for many years have been refused as a matter of course the right to proceed to Cape Town and any other places in the Cape Province via the Garden

(Continued in next column)

Indian Opinion

FRIDAY, 9TH DECEMBER, 1960

Gandhian Techniques

IN recent years non-European leaders—and Europeans who recognise unreservedly the justice of the non-European cause, except those who are inspired by Moscow—have again and again stated that the struggle of the non-European people for freedom and rights lies along the path of Gandhi-ism. The Indian was the first to give expression to this conviction when in 1946 he launched the Passive Resistance Movement, with rather unfortunate results. In 1952 came the Defiance Movement which, though rather contradictorily worded, was an attempt to oppose unjust laws by means of deliberate and planned violation in the Gandhian fashion. It was also a sort of Passive Resistance Movement and was undoubtedly inspired by Gandhian ideologies. Once more, however, the attempt was abortive—no sooner had the Minister of Justice announced enhanced penalties and more severe punishment for planned violation of the laws of the country than the Campaign came to an abrupt end. At about the same time the now banned African National Congress declared itself wedded to Gandhian techniques although not much in the way of Gandhian action was embarked upon. Early this year the Pan-Africanist Congress, also now banned, declared that it would, in its struggle for the rights of the non-European people, follow the path of non-violence. When Indian and European champions of the non-European people in Durban were busy petitioning the Courts for their release hours before the Emergency was clamped on the country, Chief Albert Lutuli stood out like Gandhi, when he declared in Johannesburg, that he would remain in prison with the lowliest of his followers. At first Robert Sobukwe of the PAC stood by true Gandhi-ism when he declared that he would accept any sentence the Court would impose. Later, however, by appealing against the sentence he weakened his claim that his struggle was founded on Gandhi-ism. In Natal, Peter Brown of the Liberal Party staked his claims as a true follower of Satyagraha when he refused to allow himself to be released conditionally during the Emergency. In the Cape Patrick Duncan, the editor of "Contact", has made determined strides along the path of Gandhi-ism. His refusal to reveal the sources of his information and acceptance of gaol sentences earned him the respect of the whole country and of people overseas. His statement to court on charges under the Emergency Regulations, (a portion of which is published elsewhere in this issue) too, is in the Gandhian mould. Unfortunately, he has elected to pay a fine in a situation in which Gandhi would have gone to gaol.

In each of these cases, except that of Peter Brown, people have gone a long way along the path of Gandhism but have faltered at the end. There must be a reason for this. And the reason we feel is insufficient acquaintance with the theories and writings of Gandhi in the first place

(Continued in next Column)

INDIA OF MY DREAMS

M. K. GANDHI

India's destiny lies not along the bloody way of the West, of which she shows signs of tiredness, but along the bloodless way of peace that comes from a simple and godly life. India is in danger of losing her soul. She cannot lose it and live. She must not, therefore, lazily and helplessly say, "I cannot escape the onrush from the West. She must be strong enough to resist it for her own sake and that of the world.—Gandhi in 'Young India', 7-10-26.

EUROPEAN civilisation is, no doubt, suited for the Europeans but it will mean ruin for India, if we endeavour to copy it. This is not to say that we may not adopt and assimilate whatever may be good and capable of assimilation by us as it does not also mean that even the Europeans will not have to part with whatever evil might have crept into it. The incessant search for material comforts and their multiplication is such an evil, and I make bold to say that the Europeans themselves will have to remodel their outlook, if they are not to perish under the weight of the comforts to which they are becoming slaves. It may be that my reading is wrong, but I know that for India to run after the Golden Fleece is to court certain death. Let us engrave on our hearts the motto of a Western philosopher, 'plain living and high thinking.' Today it is certain that the millions cannot have high living and we few who profess to do the thinking for the masses run the risk, in a vain search after high living, of missing high thinking.

—(Young India, 30-4-31).

Nothing Else and Nothing Less

I shall strive for a constitution which will release India from all thralldom and patronage, and give her, if need be, the right to sin.

I shall work for an India, in which the poorest shall feel that it is their country in whose making they have an effective voice; an India in which there shall be no high class and low class of people; an India in which all communities shall live in perfect harmony. There can be no room in such an India for the curse of untouchability or the curse of the intoxicating drinks and drugs. Women will enjoy the same rights as men. Since we shall be at peace with all the rest of the world, neither exploiting, nor being exploited, we should have the smallest army imaginable. All interests not in conflict with the interests of the dumb millions will be scrupulously respected, whether foreign or indigenous. Personally, I hate distinction between foreign and indigenous. This is the India of my dreams...I shall be satisfied with nothing else.—(Young India, 10-9-31.)

(Continued from previous page)

and next with the great volume of writing on Gandhian techniques. Those who have so far elected to follow Gandhian techniques in the struggle for liberties in South Africa have not made deep studies of Gandhi-ism nor have they equipped themselves morally for a Gandhian struggle. In India itself today there is a vast volume of writing on Gandhi and his techniques; in Europe there has been a great deal of study of Gandhi-ism; in the United States there is, at the moment, a great upsurge of interest in Gandhian techniques so much so, in fact, that America is challenging India in the output of Gandhian literature. Those in South Africa, both white and non-white, who would follow the Gandhian path, would do well to first make a deep study of the writings of Gandhi and the different 'campaigns' he organised and led. Valuable lessons can be learnt by this.

GANDHIJI'S BIRTH ANNIVERSARY

OBSERVED IN FOREIGN CAPITALS—
UNNOTICED IN SOUTH AFRICA

GANDHI JAYANTI (birthday) was celebrated all over India on October 2. Highlight of the celebrations was the inauguration of several schemes of social welfare. Prayers were held and mass spinning programmes were organised at several places. The sale of Khadi Hundis (promissory notes pledging purchase within a specified period) was also arranged.

The day was also observed as National Cleanliness Day. Sanitation drives were launched at a number of centres including Delhi.

In Madras State, Panchayat Raj was ushered in. A ceremonial transfer of power from representatives of district officials to leaders of Panchayat councils was held in Madras City.

New Bridges

Among the major projects initiated on October 2, was the Sone Bridge in the Mirzapur district of Uttar Pradesh. Its foundation stone was laid by the Railway Minister, Mr. Jagivan Ram. The bridge will be 3,875 feet long and will cost £1.125 million. It will form part of the Northern Railways project for constructing a 101-mile-long link between Robertganj and Garhwa Road. The new line will serve an area which is rich in minerals but at present lacks good rail and road communications.

In Madras State the new bridge across the Cauveri was declared open by the Union Minister for Transport and Communications, Dr. Subbarayan. The bridge links road and other important trade centres of Salem District with Coimbatore.

Gandhiji's Birth-Anniversary (Gandhi Jayanti) was celebrated all over India and in several foreign capitals on October 2. In South Africa where Gandhiji lived for 21 years, where he did so much for the Indian people and where he evolved the technique of Satyagraha the occasion passed by unnoticed. We publish below reports on Gandhi Jayanti which have just reached us by surface mail—Editor I.O.

In Delhi

Celebrations in Delhi were marked by the introduction of free and compulsory primary education at four centres. The scheme was inaugurated by the Union Education Minister, Dr. Shrimali. He said that a beginning was being made with the scheme for introduction of universal free and compulsory primary education which Gandhiji had envisaged.

Celebrations in the capital began with the singing of Ramdhun and mass spinning at Rajghat. Thousands of citizens visited Gandhiji's Samadhi and made floral offerings. There was an hour-long programme of prayers during which the Mahatma's favourite Bhajans were sung. There were also recitations from the Upanishads and the Gita. The Vice-President, Dr. Radhakrishnan, the Home Minister, Mr. G. B. Pant, and the Commerce

and Industries Minister, Mr. Lal Bahadur Shastri, were among those who took part in the programme.

The President, who is on his way to Badrinath, joined in the singing of Ramdhun at Papalkoti, a pilgrim transit centre. As also took part in spinning. At Gaucher village the President unveiled a portrait of Gandhiji at the Gandhi Ashram.

Amritsar

A statue of Mahatma Gandhi was unveiled in the Rambagh Gardens of Amritsar by the Vice-President, Dr. Radhakrishnan. He said that Gandhiji had shaped the fortune of the country, altered the classical method of winning freedom by armed rebellion and helped the country attain independence by peaceful means. The Vice-President added that for Gandhiji, Politics was a part of service and sacrifice and not a pursuit for power.

Celebrations In Several Foreign Capitals

THE U.S. Ambassador to Japan paid tributes in Tokyo to the work of Gandhiji whose moral and spiritual leadership, he said, had had a profound effect on modern civilisation. He added that free men everywhere owed a great debt to the Indian leader. The meeting was attended by

more than 1,000 people. Among them were the Ambassadors of India, Cambodia, Ghana and Indonesia.

Kathmandu

In Kathmandu the Acting Prime Minister of Nepal, Gen.

(Continued on page 381)

India House Meeting

A MEETING was held at India House on October 2 to commemorate Mahatma Gandhi's birthday. The Acting High Commissioner for India, Mr. Azim Husain opened the proceedings by referring to the work of world statesmen in the United Nations at the present moment to sort out conflicts and find a way of peace.

He said it was very appropriate that Gandhi Jayanti should be observed now for Gandhiji stood for peace—peace within man himself, peace among fellow beings and peace in the whole world.

Professor C. H. Phillips, Director of the School of Oriental and African Studies, London University, who was the chief speaker, paid tribute to Mahatma Gandhi who, he said, had left his impress history. He said a few individuals stand out in the long history of man's progress from animal to savage to civilisation, and Christ and Gandhi were the most remarkable among them. Both of them refined man's spirit by revealing a new outlook enabling man to live on levels he would not otherwise have reached. Gandhi, Mr. Phillips said, refined and displayed the life of the spirit in his own lifetime. With Gandhi not nationalism or any other "ism" but humanity came first and, in the words of the Bible, the Word became flesh.

Professor Phillips concluded that Gandhi's life provides a habitual vision of greatness, without which moral education is impossible and without which humanity could not progress.

New India Assurance Co. Ltd.

India's Leading Company

We Transact:

Fire, Marine, Transit, Motor, Baggage, Burglary, Householders & Houseowners (Comprehensive), Personal; Accident etc.

Principal Controlling Officers in the Union of South Africa

Jalbhoj Rustomjee & Son

140 Queen Street, — Durban

Phone: Durban 25845, 28513, 29807

DO YOU KNOW

That NEW INDIA is by far India's largest Insurance Company;

That NEW INDIA operates in over forty-five countries;

That NEW INDIA has over 65 branches in India alone;

That NEW INDIA receives over £6,000,000 Premium EACH YEAR on Fire, Marine & Accident.

FOR SECURITY
AND SERVICE
INSURE WITH
NEW INDIA

PATRICK DUNCAN TELLS COURT:
I AM NOT THE ACCUSED . . .
I AM THE ACCUSER

I WAS astonished when the summons in this case was served on me, for I had thought that the government would have hesitated, from a sense of shame, to revive the painful memories of what it did to the people of South Africa in March and April of this year.

The prosecution has alleged that eight articles, published on 2nd and 16th April this year in *Contact*, were 'subversive statements,' and that I have broken the law by having distributed them. These articles describe, and comment on, certain acts done by the government. These acts include large scale murder by the police, and two treacherous breaches of faith.

Other articles in the issues which are before the court include reports of barbaric floggings of innocent people by the Cape Town police. These criminal acts, perpetrated by and in the name of government, achieved world notoriety, and shocked the conscience of the whole human race.

Now that the clamour of world publicity has somewhat abated I should have thought a government of guilty men, such as is the South African government, would have left these horrors alone, to be forgotten. I thought that these guilty men at least had shame. I now see that I was mistaken.

These words that I have used of the government are hard. I have not used them lightly. I have pondered long the question of whether to use them or not. I have decided to use them, and I am prepared to prove that my use of them is justified.

The charge against me is that I infringed the emergency regulations by having distributed subversive statements, within the meaning of those regulations.

I do not wish to waste the time of the court. I did distribute the articles in question. I am solely and wholly responsible for what they say. With this heavy charge hanging over me I should like the court to know precisely why I did distribute them, well knowing that material of this kind might be held to conflict with government policy and regulations.

The principal reason for my decision to go ahead and publish them in these circumstances was that I deny that the emergency

The following is the first part of the statement which Mr. Patrick Duncan the Editor of "Contact" made to the Court in Cape Town when he was charged recently under the Emergency Regulations, with "issuing subversive statements." Mr. Duncan was found guilty and fined £350 or 50 days imprisonment. He was given time to pay the fine. The second part will be published next week.—Ed. I.O.

regulations ever were or are law in the true sense of the word, or that they were or are in any way binding on the conscience.

I maintain that the regulations are lacking in two essential ingredients of true law, and, secondly, the morality of the law.

I contend that only just laws made by a legitimate government are true laws, and I am going to show this court why these regulations are fatally defective.

Some people who have been charged under these regulations have contended that all the institutions of government, and therefore all the laws passed since the non Whites had no part in establishing the state.

A case could, I believe, be made in support of their contention. There are, after all, many rules in life that want the full force of law. Children playing in their sand-pits make rules; bandits make, and can often enforce rules; usurper kings and governments purport to make rules. But only governments which are, and which are believed to be, legitimate can make laws in the fullest sense of that word, laws which are binding on the people that are governed.

It is obvious that not all who exercise power can bind the consciences of the ruled. During the Nazi occupation of Europe, Hitler's gauleiters made rules, and often succeeded in enforcing obedience to them, because they had a victorious army behind them. These rules did not, however, have the character of law.

A case could be made in support of the contention that the government in South Africa is as illegitimate as that of Hitler's occupying armies. It is however, not necessary for me to enter too deeply into this question, nor to pursue this line of argument, for I rest my case on the simple statement that these regulations are fatally defective by reason of their injustice.

These regulations, this piece of

paper in front of the court, were doubly unjust. For not only were they unjust in themselves; they were the culmination of many years of unjust legislation.

An indication that they were immoral and unjust in themselves is that the notorious 'death regulation' (Proclamation No. 97, *Union Gazette Extraordinary* of 2nd April, 1960) was issued under their authority. This regulation contained the following words:

3 (1) Whenever any magistrate or any commissioned or non-commissioned officer in the Forces is of opinion that the presence or conduct of any person or persons at any place endangers or may endanger the public safety or the maintenance of public order or exposes or may expose life or property to danger, he may in a loud voice order such person or persons to stop or to proceed to any place indicated in the order or to desist from such conduct, and shall thereupon warn such person or persons that force will be used if the order is not obeyed forthwith.

(2) If any such order is not obeyed forthwith, the magistrate or commissioned or non-commissioned officer may apply or authorize the application of force (including force resulting in death) in order to remove or prevent the suspected danger."

The import of this regulation was seen in the streets of Cape Town on 4th April, when the South African police was turned by order of the government into a tribal impi. Armed with sticks and sjamboks they combed the streets of Cape Town, hunting for Africans. They chased any person they believed to be a 'kaffir', and perpetrated hundreds, perhaps thousands, of brutal and unprovoked assaults on these persons.

On 7th April a friend of mine was sitting quietly in his own house in Nyanga. He heard someone knocking at his door, so he went to open it. He saw police and soldiers outside. One was armed with a soft of club.

He attacked my friend and the bones of his left forearm his right thumb with this club

I will not weary the further details. It is say that at that time the force acted illegally, and inhumanely. All this done under the authority of emergency regulations, and therefore stigmatize them as moral and unjust in

I accuse them with also in this respect, in that were the culmination and consequence of a mass of unjust apartheid legislation.

It is a first rule of law, reason and nature, a first, ment of justice, that no being shall be unjustly of his life. Yet, from the point view of non-Whites, much of apartheid legislation is. That is to say, there are not designed for the good, not made, in words, 'that they might life, and that they might have more abundantly', but that non White's claim to life denied.

Some apartheid laws such unequal burdens on community that I have sized them as 'anti life' they appear hostile to the Whites.

How else can one explain cancellation of the African feeding scheme, while children continue to be fed the State? How else can one plain the mean attempt to and constrict, by action, the pension scheme non-Whites which this ment inherited from its decedent? How else can explain the present intention this government to allowances—for Whites only.

Some laws then, actually to deny life to non- Others, while not hostility to this extent, yet less deny justice. Instance:

(1) The Natives Prohibition Interdicts Act, which the courts by preventing A from going to court to their rights in certain matters;

(2) The Separate Act, which empowers the rities to make separate "but equal" facilities for Whites non Whites).

(3) The sacrilegious clause' of the Native

Amendment Act, which forbids Africans to go to church in certain circumstances.

(4) The greedy Group Areas Act, designed (despite the pious and lying promises made by Minister Donges when he introduced it in parliament) to give the Whites a monopoly of nearly all the desirable areas and suburbs, and, in particular, to strangle the business of many South Africans of Indian origin. This subversive act, by destroying the validity of title deeds, has undermined the respect for and value of property on which our whole economic system is based, and which is indispensable to real liberty.

(5) The unholy Urban Areas Act which, through its so called influx control, breaks up families, encourages the running wild of children, and reserves family happiness 'for Europeans only'.

(6) The grasping Land Act of 1913, under which some 85 per cent of the surface of our common fatherland is closed to ownership to some 66 per cent of our fellow-citizen—the Africans.

(7) The feudal pass law, codified under the deceitfully named Abolition of Passes Act, which chains many of our fellow-citizens to one job or one farm, and which prevent millions from selling their labour where it is most needed,

(8) The greedy job-reservation law which seeks to reserve to the White minority in perpetuity all the good jobs.

(9) The repressive Bantu Authorities Act, which seeks to turn the clock back to a tribal past, instead of helping the people into the modern world as equals.

(10) The regressive Bantu Education Act, which seeks to condition African children to serfdom, in accordance with Dr. Verwoerd's words: 'When I have control of Native education I will reform it so that Natives will be taught from childhood to realise that equality with Europeans is not for them'.

The making of these hostile and unjust regulations is consistent only with a state of mind in the legislator of deep and inveterate enmity borne towards the majority of the people of South Africa.

They are not law. Law, as we have seen, to be true law must nurture life, must promote the common good, must be imposed equally on the community.

It may, however, be argued that however violent, unjust, or anti life these regulations were, they were necessary for the preserving of law and order.

I admit immediately that this is superficially the most plausible argument against me. I am confident, however, that what I have said remains valid despite this

allegation. For one has to consider what law, what order, is being preserved at such cost. It is clear from everything that I have said that the law to be preserved is the law of greedy race supremacy, and the order to be preserved is the order of apartheid.

I would remind this court that Himmler and Hitler did little that was not legal. Like this government, they took the trouble to pass regulations to give the appearance of legality to their deeds. Before their genocidal attack on the Jewish communities of Europe they passed the Nuremberg race laws.

Mere order, mere law, I say, are not ends in themselves. They must be related to life, to morality, and to justice.

It might also be argued that it was my patriotic duty to obey, at a time of difficulty and danger to the State, the State's regulations, and that it was my duty to do nothing that could draw on my country the approbrium of the world.

I say that the opposite was my duty. I am unquestioningly loyal to South Africa, to the fifteen millions of people of all races who are my fellow citizens, and to the lovely land which is ours. I have therefore a duty to protect my people and my country against any group which is hostile to the majority of our people, even though, by a series of historic swindles, such a group has been able temporarily to arrogate to itself the name of government.

The anger of the world is not against South Africa. The anger of the world is against this greedy oligarchy that batters on the people that it hates. So far from trying to diminish the world's anger, I believe that it was patriotic duty to do all in my power to increase it.

I also believe that it was my patriotic duty to speak up for another reason. The injustices done in March and April purported to have been done in the name of all South Africans. For the whole of South Africa to have kept silence then would have been for the whole country to stand arraigned before the highest tribunal of the human race, the Security Council of the United Nations, as steeped in a uniform guilt. I spoke up because I wished to protect the majority of my fifteen million fellow citizens from the righteous detestation of the whole human race.

It was also, as I see it my duty to speak the truth then, for no other newspaper in the country felt free to do so. These regulations had dealt an international blow against the press of South Africa, whose freedom was thereby curtailed, and curtailed more

completely than at any time since the governorship of Lord Charles Somerset. I knew that if only one newspaper were to continue to publish the truth and to comment without fear, other newspapers might follow suit. I acted in the interests of the freedom of the press, which is the most precious freedom left to us in South Africa, though even this freedom has been whittled away and is now finally menaced by a new Bill.

To summarize: I decided to ignore these regulations because

they were not worthy of the name of law, because to do so was patriotic and in the interests of our country.

In this trial I am not the accused though I appear in the dock. On the contrary I am the accuser. I accuse the emergency regulations, and the unjust laws which they arose out of and which they were intended to protect, and those men who perpetrated them, for they have destroyed peace, and outraged justice in our country.

(To be concluded)

Celebrations In Several Foreign Capitals

(Continued from page 379)

Subarna Samsar, opened a photographic exhibition on Gandhiji. Earlier in the morning at the Nepal-India Culture Centre, the Indian musician, Ravi Shankar, held a session which was attended by Ministers, leaders and other dignitaries.

Washington

In Washington the Indian Finance Minister, Mr Morarji Desai, spoke on the occasion of the celebration. He recalled his association with Gandhiji and said: "Gandhiji taught us a way of life and a unique method of liberating our country without illwill and violence."

Djakarta

In Djakarta the day was celebrated at the Gandhi Memorial Hall, recently completed from donations made by Indian business men of Djakarta. Tributes to the memory of the Mahatma were paid by Mr. Rossaln Abdul Ghani, Vice Chairman of the Supreme Advisory Council of Indonesia. The Indian Ambassador, Dr. Khosla, also spoke on the occasion. Among those who attended the meeting were Cabinet Ministers, government offi-

cial and chiefs of foreign missions and U.N. organisations in Indonesia. Radio Republic Indonesia taped the proceedings of the Gandhi Jayanti celebrations for special broadcasts on their national circuit.

Baghdad

At Baghdad the Indian Association was the venue where the Indian Ambassador, members of the Indian community and a large number of Iraqi friends gathered for the occasion:

At a celebration in Prague, writings from Gandhiji and hymns dear to him were read out.

At Vientiane the celebration included recitations from the Quran, Granth Sahib and Gita followed by singing of Ram Dhan.

In Singapore, Mr G. J. Malik, India's Commercial Counsellor and Acting Indian Commissioner, presided over a function at which recitations from the Gita, Quran and Bible, as well as poems by Rabindranath Tagore, Villalob and other Indian poets, were sung by members of the staff.

Indian Records Now Cheaper!!

7/6 Each (Plus 3d Tax.)

AVAILABLE IN SINGLES OR SETS

Some Of Our Latest Hits :

DIL DEKE DEKHO, UJALA,	◆ NAAGMANI, USTAD, MAIN
MEHNDI, MISS INDIA, AGRA	◆ NASHE-MEH-HOON, GHAR
ROAD, TALAQ, DO USTAD.	◆ SANSAR, AMAR DEEP,
	◆ MOTHER INDIA.

Special Offer : 1 Box of Gujarati Records Assorted, 20 in Box
At a Give Away Price—30/- per Box.

ORDER NOW — FREE PACKING

C.O.D. Orders to include 7/6 deposit.

Only Obtainable At :

NATIONAL RECORD COMPANY,

2 Ajmeri Arcade (off 141a Grey St. & 50 Cathedral Road)
P.O. Box 1574 DURBAN Phone 67882

THE WANDERING MAN OF LOVE AND WISDOM

By ELLSWORTH BUNKER (U.S.A. Ambassador in India)
(In "Bhoodan" Weekly Organ of the Bhoodan Movement)

PERHAPS one may wonder why I, a foreigner, should speak about an Indian saint, a man who compresses into his small body and great spirit, the essence of the ancient Indian tradition. But I do not think that I am out of line for, as I understand Vinoba Bhave, his yearning goes out beyond India to the world. Although the Bhoodan movement and Sarvodaya have developed along the dusty roads of the Indian countryside, the implications of the Acharya's philosophy have great potential meaning in the international scene.

Nor is the world unaware of Vinoba's deeds and message. An American historian, my friend Vera Micheles Dean, said of him, "if to practice what you preach is revolutionary, then Acharya Vinoba Bhave, who wields a spade every night at the end of a toilsome walk through the countryside as a symbol of his community of spirit with those who till the land, is a revolutionary."

When Vinoba was awarded the Magaysay award for community leadership in 1958, the "Manila Daily Bulletin" said, "by his example, he had created a new concept of man's mission in life and, if his ideals could only encompass the earth, much could be accomplished toward a true brotherhood among all men..."

On the same occasion, an editorial writer from Texas, in the heart-land of the United States, stated, "He has sought nothing for himself, but one can rest assured that he gained the rich reward that comes to the hearts of those dedicated to selfless service."

In some ways, the Acharya reminds me of a real character now almost legendary, in the story of our American frontier—Johnny Applesseed. The parallel is found primarily in their spiritual qualities and the quality of a love for mankind. Johnny Applesseed, a strange and lovable man, probably born in my new England, wandered through the wilderness country of Ohio and Indiana in the early nineteenth century. A small man with a weather-beaten face, a head of straggly hair, bright blue eyes, he travelled barefoot summer and winter and wore rough garments made from sack-cloth or leather. Disdaining worldly possessions, his only baggage was a cooking pot with a handle and a bag slung over his shoulder.

After a long days trekking

the forests, he would come to a settlers' house, share the family supper, and talk with them and their neighbours about simple love for mankind and for God's nature. His theology was not complicated. To him the essence of God and of the divine man was infinite love and his manifestation infinite wisdom.

His talks were not doctrinal sermons, but were filled with enchanting stories about birds and animals. Children and parents alike listened with loving fascination. American Indians, often hostile to the settlers, venerated Johnny Applesseed as a gentle man 'who communed' with trees and wild animals and preached brotherhood and goodwill.

Everywhere, he went about planting applesseeds in the clearings of the forests or along the paths and gave seeds of the apple tree to the settlers to plant. The seeds he carried in his cloth bag on the end of a stick over his shoulder.

Today in Ohio you can still see in the pasture land on the edge of the woods, descendants of the apple trees planted by Johnny Applesseed; their sharp tang and the perfume of their blossoms reminds us of the wandering man of love and wisdom.

Just as his apple trees were a symbol of Johnny Applesseed's underlying philosophy of simplicity and love, so—I believe—Vinoba's achievements in the redistribution of Indian land are a concrete manifestation of his basic Gandhian beliefs. While he urges landholders to give land to the less fortunate, his eyes are fixed on a non-material world of love and non-violence, where simplicity in living reigns supreme, where men are at peace because they are brothers.

Some will say that such ideas are impractical and that those who hold them are unworldly dreamers. In our conversations with the Acharya, my wife and

I have not found him to be a saintly dreamer removed from the world of practical reality. On the contrary, as I talked with him last April about the problems of co-operative farming, I found a man of good common sense who recognized the need of villagers' initiative in co-operative organization, and the great importance of education before a complete job can be done. I found an awareness in Vinoba of American agricultural problems and of the possible application of Japanese methods to increasing farm production.

In the more extended area of world affairs, Vinoba is keenly alert to the trends of the times. He knows that with the progress of science, as he told me, "either we have one world, or the whole thing is destroyed." "Jai Jagat," (victory to the world) he repeated to me several times.

On another occasion, the Acharya said, speaking to big landlords,

"Follow, in this at least, the example of the Americans. They are the richest of all and they give; the whole world...they do not give because they are the richest, they are the richest because they give...for riches are like the wind. If you stopped its flow, there would be no wind."

These are the words of a master who, while his goal of peaceful brotherhood is spiritual, knows and understands the ways of the world.

But the inner fountain strength for this man, the source from which derives his physical his understanding of his problems, his great sagacity prayer and union with spirit. He once said to a priest:

"I have sometimes entered Christian Church and there quiet and peace."

"I have entered mosques found there a solemn upon God and the fear of

"I have entered Hindu and found there their hands and pelling with: as if God had just come them."

"I find within myself all states when I pray alone, without ritual or preparation, sometimes even without in the stillness of the night, working and spinning. I the power and peace which at its meat and drink and inordinate gestures of joy."

WATCHES, Gents models—25 Jewels waterproof, shockproof, unbreakable mainspring, fitted with matching metal expansion straps—pr 47/6. As above, but 21 J. 43/6. As above, but 17 Jewels—39/6. As above but with self-changing dial—17 Jewels—52/6. Also 21 Jewels—dar—56/6. Other models from 19/6.

LADIES models 25 Jewels, unbreakable mainspring, fitted with magnificent matching expansion bracelets—55/6. above, but 17 Jewels—47/6.

A. I. AGENCIES, First Floor, No. 104/105, Iliis Majesty's Building, Lion Street, or P.O. Box 9279, Johannesburg.

Stocks limited, order immediately.

.....

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co.

(Pty.) Ltd.

Received Shipment of Genuine Fireworks "Kwong Man Lung" Brand. Order Your Requirements Now.

Imported Screw Cap	Neck 3/4"	Diameter	Mouth Pickle Jar
1/2 Gallon	9/6	each	P.O.R. DURBAN
1 "	12/6	"	"
2 "	20/-	"	"
3 "	35/-	"	"
4 "	45/-	"	"

PACKING EXTRA.

CASH WITH ORDER ONLY.

155-7 WARWICK AVENUE,
P.O. BOX 1250. - DURBAN.

Civil Aviation Talks With U.S. Delegation

THE Governments of India and the U.S.A. held civil aviation consultations in New Delhi recently.

These consultations provided the first opportunity for a general review of civil aviation matters since the two countries signed the Air Transport Services Agreement of February 3, 1956.

The chairman of the Indian delegation was Mr. K. M. Raha, Director-General of Civil Aviation.

The chairman of the U.S. Delegation was Mr. Edward A. Bolster, Director of the Office of Transport and Communications of the U.S. Department of State.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654

INDIAN COTTON SARRIES

5 yds many colours and designs 25/- each

Single Colour Prints 32/6 each

Multicolour Prints 37/6 each.

Betelnut Cutters £1-0-0 each.

C.W.O. or C.O.D. Only

H. H. PADIA,

P.O. Box 410. DURBAN

Special Offer: India-Made Agarbattis

(SHIPMENT JUST ARRIVED)

WHOLESALE TRADE PRICES

THREE ROSES, 3 tolas	...	...	...	37/6 Doz
(Available in Thin/Thick Sticks)				
GATEWAY OF INDIA 3 Tolas	...	...	...	45/- "
" " " 6 "	...	...	...	90/- "
CHAMELI 2 "	...	...	...	18/- "
" " 1 "	...	...	...	9/- "
SUGANDH RANI 5 "	...	...	...	33/- "
" " 2 1/2 "	...	...	...	18/- "
" " 1 "	...	...	...	8/- "
" " 1/2 "	...	...	...	4/- "
LATAMANGESHKAR 1/2 "	...	...	...	4/- "
CHANDAN DHOOP 3/4 Box of 16 Sticks.				

CASH WITH ORDER — PRICES F.O.R. DURBAN

We have also received Genuine Basmati Rice 1/- per lb. (Minimum Order 100lb)

We are Stockists of all kinds of Indian Dholls, Spices and Condiments, Betelnuts, Almonds, Tamarind, Whole Coconuts and All kinds of Imported Rice.

SPECIAL PRICES TO THE TRADE

Please write for our price list:

K. HARIBHAI & SONS (PTY.) LTD.

Direct Importers: Wholesale & Retail Merchants

81 Victoria Street,—P.O. Box 2156—Durban,

Telegraphic Add.: "BHAISONS"

Phone 835-6788

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

FAMOUS INDIAN MUSICAL INSTRUMENTS AND SONG BOOKS JUST ARRIVED

Thubla and Doogies Latest Designs £8/10/-
 ઉલ્લામાં ઉલ્લા અને ડુગીઓ દર ૮/૧૦/૦
 Dholaks and Mirdangs for Thal each £8/10/-
 ટાલ માટે ઢોલક મીરદાંગ દરેકની ૮-૧૦-૦
 Harmoniums, Rama Flute Best make £18/10/-
 સારી બનાવટના હાર્મોનીયમ અને જંસરી ૧૮-૧૦-૦
 Mouth Organs Popular Brands 4/6, 5/6, 7/6
 લોકપ્રીય મોંઢાના મોંઢાના વાલઓ (મા. ઓર) ૪/૬, ૫/૬, ૭/૬
 Bul Bul Tharangs and Xylophone each 25/-
 બુલબુલ તરંગ અને સાઈલોફોન દરેકના ૨૫-૦

Violins and Banjo Mandolines each £6/10/-
 વાયોલીન અને બેન્જો મેન્ડોલીન્સ દર ૬/૧૦-૦
 Thubla Doogie and Dholak spare caps ea. 25/-
 ટાલ ડુગી અને ઢોલકનાં સ્પેર કેપ્સ દર ૨૫-૦
 Longneck Tenor Banjos £12/10/-
 લોન્ગનેક ટેનાર બેન્જો દર ૧૨-૧૦-૦
 Jap Malas for Prayers 4/6, 5/6, 10/6
 પ્રાર્થના માટેની જપમાળાઓ ૪/૬, ૫/૬, ૧૦/૬
 Gujarati Film Song Bk, 20 Film ea. Bk. ea. 2/6
 ૨૦ ફીલ્મી ગાયનોની ગુજરાતી ચોપડી દર ૨-૬

Clarnets B/F for Indian Bands £13/10/-
 Tombrone and Sunks each £1/5/-
 Khartals and Jhangs in Pairs each set £1/5/-

Straight Blowing Flutes 2/6
 Side Blowing Krishna Style Flute 5/6
 Manjiras and Mouth Organs 5/6

Dancing Bells in Dozen Lots 6/6
 Marakas For Ramba and Tango Bands 25/6
 Sarods and Dilrubba each £12/10/-

BOOKS OF ALL SORTS, INDIAN, ANCIENT, HISTORICAL, ARE SOLD BY US

D. Roopanand Bros.

PHONE 20707

MUSIC SALOON & BOOKSELLERS

P.O. BOX 252

85 Victoria Street, DURBAN

fifty years ago...

December 1910

GOVERNMENT'S LAWLESS PROCEEDINGS

(From "The Indian Opinion" December 10, 1910)

THE following letter has been published by the chief daily papers of South Africa. Owing to great pressure on our space, we have not been able to reproduce it. We now do so, believing that the true statement of the case contained therein regarding the persecution of the deportees will be of interest to our readers and of use to our friends:—

Sir,—In all probability your readers have not fully realised the significance of recent phases of the Transvaal Asiatic trouble.

It will be recalled that about eight months ago a number of Asiatics, Indians and Chinese, who were lawfully resident in the Transvaal, were deported to India for technical breach of the regulations of the Registration Law. These Asiatics had been either resident in the Transvaal for a number of years, as peaceful, honest citizens, or else were domiciled or had been born elsewhere in South Africa. Among them were a sprinkling born in the Transvaal itself. It was urged on their behalf that their deportation was unlawful, for the Act provides quite a different punishment for breach of its regulations, which they were quite prepared to suffer. These Asiatics were dealt with administratively, and were unable to appeal to the Supreme Court against the deportation orders. They were removed across the Portuguese border in charge of the police, and as they crossed the border, in a train travelling at full speed, they were informed that they were free, but were carried on to the Portuguese frontier station. Meanwhile, Portuguese police who had been specially invited into Transvaal territory, boarded the train and in Portuguese territory arrested the men for being on the train without proper tickets, as I am told. They were taken down to Delagoa Bay and, as the Imperial authorities have informed us were deported to India for infringement of the Lourenco Marques Municipal By-Laws, which could not possibly have been broken by the men who were forcibly brought

within the Municipal limits. The costs of their deportation were entirely borne by the Transvaal administration.

On the 31st August last, 67 Indians and 22 Chinese who had been so deported, returned with me from Bombay to Durban by the "Sultan". Twenty-nine of these deportees were landed at once in Natal as having Natal domiciliary rights, either by reason of birth or statutory claims. These men, evidently, then, had been unlawfully deported; Three more landed on visiting passes on an undertaking to apply for registration certificates. The applications were accepted and it was evident therefore that these men, too, were unlawfully deported, since their claims to residence in the Transvaal were admitted. Nineteen Chinese, who registration certificates lawfully issued to them, were sent back at once to India, on the ground that as they had been deported (the very question of the lawfulness of the proceedings being thus begged the authorities), their certificates could not be recognised. It will later be seen that, when these men return they, too, will be allowed to land, and that their second deportation, in such hot haste, to prevent access to the Supreme Court, was also illegal.

The remaining 32 men claimed rights of residence in South Africa. On their behalf, I applied for duplicates of their registration certificates to enable them to land in Durban, but was told that as the men had been deported, duplicates could not be issued to them. In order to avoid their being sent back at once to India, they were advised to proceed to Port Elizabeth. Thence they went to Cape Town, where eleven of them landed. One of these had no difficulty in proving prior domicile, five are awaiting the issue of duplicate registration certificates enabling them to return to the Transvaal. The remaining five claim South African birth.

The other 27 men returned, after terrible hardships and

and exposure (not to speak of the risk of being carried on to Europe) to Durban, where I applied to the authorities for permission to see the men, as their legal adviser, together with my Counsel, Mr. F. A. Loughton, K.C. We were peremptorily refused, and an application was at once made to the Natal Division of the Supreme Court, which passed an interdict on the Shipping Company and the Immigration authorities, preventing them from deporting the men until the court could investigate their claims, and made an order enabling them to confer with legal advisers. By a curious and insufficiently explained "misunderstanding" the Court's order was not carried out by the Government, and after some exposure, the men were sent away from British waters and carried on to Lourenco Marques, where one of them Naryansamy died of enteritis. Through the good offices of the British Consul and the Portuguese authorities, nineteen of the men (one had previously been landed at Durban, having proved his domicile there) returned to Durban, to avail themselves of a second order of the Supreme Court.

And now comes a startling change of front on the part of the Union Government. Mr. Gandhi demanded of the Transvaal Registrar of Asiatics, that he should accept their applications for duplicate certificates. The latter replied that he would do so as an act of grace, upon certain conditions. Mr. Gandhi pointed out that his demand was based upon a legal right and not a matter of grace and he once more demanded the unconditional issue of duplicates. The demand was refused, and the Registrar was at once notified that proceedings were being commenced immediately in the Transvaal Division of the Supreme Court. Within 24 hours Mr. Gandhi was informed by him that the duplicate would be issued unconditionally. The Government had completely climbed down and after having nearly a month earlier, refused to issue the duplicates as they had been deported, now agreed to do so, so soon as they discovered that an application to the Courts was imminent. The five Cape men's applications were also accepted. Thus, it will be seen that, of the 67 Indians who came with me from Bombay all have been or will be landed unconditionally in South Africa, except poor Naryansamy. Of the 32 Chinese, three have

similarly landed. The action of the Union Government is an implied admission of,

- (a) The unlawfulness of original deportation of 80 men.
- (b) The unlawfulness of second deportation of Chinese holding issued registration certificates;
- (c) The unlawful refusal to accept applications by me for duplicates lawfully issued to 32 Indians who had received them;
- (d) The unlawful removal of 20 men from Durban on an order of the Supreme Court requiring their detention;
- (e) Their responsibility for death of Naryansamy which would certainly have taken place had been landed on his first arrival with me at Durban when he was in good health;
- (f) The unlawful refusal at first to accept Mr. Gandhi's application for duplicates on behalf of the 19 men who returned from Lourenco Marques;
- (g) The correctness of the information supplied to the Imperial Government by the South Africa British Indian Committee regarding the qualifications of South African birth or domicile of the deportees, and the utter futility of General Smuts's attempt at refutation thereof.

These men, who have at long last landed, are nearly all in gaol in the Transvaal, as passive resisters, and their sentence in itself condemns the action of the authorities here in originally deporting them. For they have been sentenced, not as prohibited immigrants, but for breach of the very regulations for whose breach they were wrongly removed from their country of birth and lawful domicile.

And the net result of this series of lawless proceedings is the breaking up of numberless homes, inflaming public opinion in India, imperilling Imperial relations, and disgracing the fair name of the Union of South Africa.

Sir, as a European citizen of this Union, I do not feel proud of these things done in my name by the Union Administration. Do you and your readers?

I am, etc.,

Hy. S. L. Polak,

*

અતુકળ યવું એટલે અતુકરણ કરવું નહીં. અતુકળ યવું એટલે અનિષ્ટનો અટકાવ કરવો અને સાઈ હોય તે પોતાનું કરી લેવું.
—ગાંધીજી.

પોન્ડોલેન્ડમાં પોલીસની થતી મોટી ભરતી

પોન્ડોલેન્ડમાં પત્રકારોને દાખલ થવાની મનાઈ

પોન્ડોલેન્ડમાં અટકાયતી કાયદાને લઈ વધુ તોફાનો મના લાગ્યાં છે. એક પછી એક સરકાર તરફથી નીમાયેલા નાયકો કમળ મુલુને બેટે છે. અમા અહવાડીયે પૂર્વ પોન્ડોલેન્ડના નાયક વીધ સેન્ટફોડ અને તેના ચાર સુખાંજીને રાત્રે કતલ કરવામાં આવ્યા હતાં. પોન્ડોલેન્ડમાં નીમાયેલા નાયકો, ખરા કોમતા નાયકો નથી પરંતુ સરકાર તરફથી ઠોકી મેસાડેલા ચાડીયા ખેર માણસો છે એમ પોન્ડો લોકો કહે છે. તેઓ આ નામકોનો અસ્વીકાર કરતાં આવ્યા છે, પણ સરકારે દાદ ન આપી.

આ સિવાય લોકોની ફરીયાદ પણ સરકારે સાંભળી નહિ—અને તે બાન્ડુ

અભણા માણસની ધરપકડ કરવું. કહ જેટલા પત્રકારો ત્યાં જવા મંગિ છે પણ તેઓને પરવાનો મળતો નથી. હજી સુધી કોઈ પણ ગોરાને પોન્ડો લોકોએ ઈબ્ન પહોંચાડી નથી. એ ઉપરથી એમ જણાય છે કે તેઓને ગોરાઓ સાથે મતભેદ નથી—પરંતુ નીમાયેલા નાયકો પ્રત્યે તેઓને મતભેદ છે. આ ઉપરાંત સરકારની બાન્ડુરતાન ની નીતિ તેઓને ખિલકુલ પસંદ નથી. એ નીતિ સરકાર જબરદસ્તીથી ઠોકી મેસાડવા મંગિ છે. આ છે પોન્ડો લોકોની ફરિયાદ, જે સરકાર સાંભળવા માંગતી નથી.

સરકારે સન્ડે ટાઇમ્સના જાણીતા પત્રકાર મી. રોય રડુન અને બીબ્ન એક પરદેશના પત્રકારને પોન્ડોલેન્ડમાં થી મુસાફરી કરવાની મનાઈ કરી છે. આ પરદેશના પત્રકારે બેલ્જિયમ ડેંગો, જર્મની, ઇજીપ્ત અને રશીયાની મુસાફરી કરી ત્યાંની હકીકતો ઉપર લખ્યા લેખો લખ્યા છે. તેઓ આ મનાઈ કુકમ થી ડહાંધ ગયા અને મી. રોય રડુનને કહ્યું, “આવું મેં તો કોઈ જગ્યાએ પણ જોયું નથી. સમાચારો પર આવો પ્રતિબંધ, એ તો નવાઈ જાયું છે.” આ ઉપરથી પોન્ડોલેન્ડમાં કેટલાં મરે યા જવે—કેટલાં ગોળીબારના બોમ

બને—કેટલાં પકડાય—કેટલાં છૂટાઇ એ કંઈ પણ જાણવાનો રસ્તો લોકો માટે રહ્યો નથી.

શાપંચીલના બનાવ વખતે છાપાંજી એ ખરી હકીકતો આપી અને સરકાર ને નીચી પાડી, તેવું ન થાય તે માટે સરકાર આ પદલાં લઈ રહી છે. છતાં પણ ધીમે ધીમે સમાચારો બહાર આવે છે અને આવતાં રહેશે.

ટેલીફોન નંબરની બદલી !

૩ જી જાન્યુઆરી ૧૯૬૧ થી ઇન્ડિયન ઓપિનિયન અને ફ્રીનીક્સ સેટલમેન્ટનો ફોન નંબર નીચે સુજળ બદલાશે.

સાઉન્ડ એજકોમ્પ ૩૦.
ન્યુસ્થાપક ફ્રીનીક્સ સેટલમેન્ટ.

મી. એલન પેટનનો પાસપોર્ટ રદ થયો

મી. એલન પેટન જ્યારે વિમાનમાંથી ઉતર્યાં સારે તેમને નીનીસ્ટર આફ ઇન્ડીયનરને પત્ર દેખાડવામાં આવ્યો હતો. એ પત્રમાં લખવામાં આવ્યું હતું કે આજથી પાસપોર્ટ લઈ લેવામાં આવે છે.

મી. પેટને કહ્યું કે મારો પાસપોર્ટ લઈ લેવાથી મને સાચું ખોલતાં અને ખરી હકીકત જાહેર કરતાં કોઈ અટકાયતી શકવાતું નથી. હું તો હંમેશની જેમ ખરી હકીકતો જાહેર કરતો રહીશ. એક વસ્તુ છે કે મારાથી ડીસેમ્બરની ૨૬ તારીખે નાયરોબીમાં જોલ આફ્રિકા ચર્ચ કોન્ફરન્સમાં ભાગ લઈ શકાશે નહિ. સરકાર મારો પાસપોર્ટ લઈ લેશે એમ મને થોડાક વખતથી લખતું હતું—અને એ બન્યું એની મને કંઈ નવાઈ નથી.

મી. પેટનનો પાસપોર્ટ લઈ લેવાયો એના સમાચાર જોરજોરથી ઇંગ્લેન્ડના છાપામાં આવ્યા હોવાના ખબરો મળ્યા છે.

નોંધ

અમને જણાવતાં જ્ઞાનંદ શાપ છે કે હમારા જુના અને જાણીતા પ્રતિનિધિ બાઇશ્રી રતિલાલ મોરારજી દેશાઈ જેઓ સાત વર્ષથી યુનીવર્સલ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસના પ્રતિનિધિ છે તેઓ એ નોંધ અને સાહિય રોડેશીયા તથા ન્યાસાલેન્ડનું હાઈ કોમકોમ્ ફરી સંબાળી લેવાનું સ્વીકાર્યું છે. ‘ઇન્ડિયન ઓપિનીયન’ના નવા આઠઠો વધારવાનું, જુના ધવાબરો ઉધરાવવાનું તેમજ જાહેર ખબરો મેળવવાનું કામકામ પૂરા ખંત અને ઉત્સાહથી તેઓ કરશે.

આ દેશના મહાત્મા ગાંધીજીના હાથથી શરૂ થયેલા એમના સમારક સમા શાંતિ અને અહિંસાના દૂત સમા આ જાનેડ પત્ર ‘ઇન્ડિયન ઓપિનીયન’ના દરેક હિંદીએ આઠઠક યવું જ જોઈએ. થોડી વધારે નકવો ઇન્ડિયન મંગાથી આફ્રિકન તેમજ યુરોપીયન મિત્રો અને આઠઠોમાં વહેચવી જોઈએ, આવાં પત્રનો જેટલો બહેનો દેલાવો હશે એટલાં સુખ અને શાંતિ ફૂનીયામાં ઉતરશે. માટે દરેક હિંદી બાઇ મેનોને હમારી વિનંતી છે કે તેમણે દરેક આઠઠો યજ્ઞનું અને મિત્રોને પણ સમજવી આઠઠો બનાવવાં આ રીતે રતિલાલ બાઇ દેશાઈને પૂરેપૂરો સાથ અને સહકાર આપવો.

ન્યુસ્થાપક,
ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

નાટાલમાં ટ્રેન્યુએશન વિધિ વખતે ઇલાખદાપણું રહેશે નહિ

નાટાલ યુનીવર્સિટી તરફથી જ્યારે માર્ચ મહિનામાં ટ્રેન્યુએશન વિધિ થશે ત્યારે ઇલાખદાપણું ખિલકુલ રહેશે નહિ. લોકો અને ત્યાં જેસી શકશે. પ્રીન્સીપાલ ડો. ઇ. જે. મલહેરખીએ જણાવ્યું છે કે મહેમાનો આવે ત્યારે તેઓ મને સાં જેસી શકશે.—પહેલાં પણ ઇલાખદાપણુની નીતિ ખિલકુલ હતી નહિ, પરંતુ લોકો પોતાની કોમની સાથે જ જેસતાં અને ટીકોટ પણ એજ જાતની લેતાં. આ વર્ષે એકજ જાતની ટીકોટ

અપાશે અને લોકો મને સાં જેસી શકશે. ‘વહેલાં તે પહેલાં’ એ નીતિ યુનિવર્સિટીએ અખલાર કરી છે. બિન-ગોરાઓ વહેલાં પહેલે તો તેઓ આમળ જેસી શકશે. ખિલકુલ કોઈ પણ જાતની ઇલાખદાપણું રહેશે નહિ. ગયે વર્ષે ઘણા બિન-ગોરા વિદ્યાર્થી એજ આ ટ્રેન્યુએશન વિધિનો અહિંકાર કર્યો હતો. આથી આ વર્ષે નીતિ તદ્દન બદલાવામાં આવી છે.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

યુકવાર તા. ૯ ડીસેમ્બર, ૧૯૬૦.

ગાંધી-માર્ગ

હાલમાં થોડા વર્ષોથી બીન-ગોરા નેતાઓ અને ગોરા નેતાઓ જેઓ બીન-ગોરાઓની લડતને યોગ્ય લડત માને છે તેઓએ વારંવાર એવું કહ્યું છે કે સ્વાતંત્ર્ય અને હકક માટેની બીન-ગોરાઓની લડત, માટે ગાંધી-માર્ગ એજ એક રસ્તો છે—કેવળ સામ્યવાદીઓ જેઓ મોસ્કોથી પ્રેરણા મેળવે છે તેઓ એવું માનતા નથી. હિંદીઓ આ માર્ગને પ્રથમ સમજ્યા અને તેઓએ ૧૯૪૬ માં સત્યાગ્રહનો માર્ગ અપભ્યાર કર્યો, પરંતુ તે કમનશીબે નિષ્ફળ નીવડી. ફરીથી ૧૯૫૨માં અયોગ્ય કાયદાઓ સામે સવિનય-ભંગની ચળવળ શરૂ થઈ—જે પણ ગાંધી-માર્ગની નીતિની પ્રેરણાથી થઈ. આ પણ નિષ્ફળ નીવડી. કારણ? મીનીસ્ટર ઓફ જસ્ટીસે સખત પગલાં લઈ સખત સબની જાહેરાત કરી કે તરતજ આ સવિનય-ભંગની ચળવળ અચાનક બંધ થઈ ગઈ.

આજ અરસામાં, હાલમાં પ્રતિબંધ થયેલી આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસે એવી જાહેરાત કરી કે તે ગાંધી-માર્ગને રસ્તે જશે. આ સિવાય આ વરસની શરૂઆતમાં પેન આફ્રિકનીસ્ટ કોંગ્રેસ જે હાલ માં પ્રતિબંધ થયેલી છે તે પણ બોલી ઉઠી કે બીન-ગોરાઓની હકકો માટેની ચળવળમાં તે ગાંધી-માર્ગ અપભ્યાર કરશે. અટ-કાયદી કાયદા વખતે બ્યારે બીન-ગોરા અને ગોરા નેતાઓ સરકાર પાસે તેઓને છૂટા કરવાની અરજીઓ કરી રહી હતી ત્યારે સીક લુથલીએ ગાંધીજીની જેમ અણનમ રહી બેહાનીસબર્ગમાં જાહેરાત કરી હતી કે તેઓ પોતાના ગરીબ સાથીઓ સાથે જેલમાં રહેશે. પી. એ. સી.ના મી. રોબર્ટ શોયુકવે પહેલાં પહેલાં તે ગાંધી-નીતિ માનતા હોય તેમ જાહેરાત કરી હતી કે તેઓ કોર્ટ જે સજા કરશે તે ભોગવવા તઈયાર છે; પરંતુ સજા સામે અપીલ કરતાં તેઓ ગાંધી-માર્ગના રસ્તેથી ફરી ગયા. નાટાલની અંદર લીબરલ પાર્ટી ના મી. પીટર બ્રાઉને એક ખરા સત્યાગ્રહીની જેમ અટકાયતી કાયદા વખતે જાહેર કહ્યું હતું કે તેઓ કોઈપણ બંધાયેલી શરત ઉપર છૂટવા માંગતા નથી. કેપમાં ‘કોન્ટેક્ટ’ના તંત્રી મી. પેટ્રીક ડનકને તેઓને સમાચારો કયાંથી પ્રાપ્ત થયા તેની હકીકત કોર્ટને આપવાની ના પાડી અને જેલવાસ પસંદ કર્યો, એ પગલાથી આ દેશમાં લોકો એમના તરફ માનની દ્રષ્ટિથી જોવા લાગ્યા છે. કોર્ટમાં મી. ડનકને જે જુબાની આપી હતી તે પણ ચોખ્ખી ગાંધીવાદી હતી. કમનશીબે મી. ડનકને ઠંડ ભરવાનું કહ્યુંલ કહ્યું બ્યારે પૂ. ગાંધીજી જેલવાસ ભોગવવાનું કહ્યુંલ કરતે.

એક મી. પીટર બ્રાઉને સિવાયના આ બધા ઉદાહરણો ક્યાન માં લેતાં એવું જણાય છે કે બધાએ ગાંધી-માર્ગ પસંદ કર્યો પરંતુ છેવટે તેઓએ નમતું આપ્યું. આનું પણ કારણ હોવું જોઈએ. અમને એવું લાગે છે કે ગાંધીજીની નીતિ અને લખાણો સાથેનો તેમનો અંગત સંબંધ પૂરતો નથી. એક તો દક્ષિણ આફ્રિકામાં સ્વાતંત્ર્યની લડત માટે ગાંધી-માર્ગ પસંદ કરનારાઓએ ગાંધીવાદ ના પુસ્તકો વાંચી તેનું મનન કહ્યું હોય એમ લાગતું નથી. અને બીજું કે તેઓ ગાંધી-માર્ગ ઉપર ચાલવા માટે જોઈએ એટલી નૈતિક શક્તિ મેળવી શક્યા નથી. ભારતમાં ગાંધીજી ઉપર અને તેમની નીતિ ઉપર ઘણાં પુસ્તકો લખાયા છે—યુરોપમાં ગાંધી-માર્ગ ઉપર ખૂબજ ઉંડા અભ્યાસ થયો છે—અને યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ માં, ગાંધી-માર્ગ ઉપર ઘણાં લોકો રસ ધરાવે છે તે એટલે સુધી કે થોડા વરસોમાં ભારત કરતાં અમેરીકા ગાંધીવાદી પુસ્તકોના

ધર્મ અને વ્યવહાર

કેડારનાથ (જીવન-પ્રકાશ)

જીવનસિદ્ધિ માટે ચિત્તશુદ્ધિની અને ચિત્તશુદ્ધિ માટે ચિત્તચિરસ્થિતિની જરૂર છે. એ માટે સાઈ વાચન, મનન, સંયમ, નિમ્મલ વગેરેની તેમજ પોતાના જીવનનિર્વાહ માટે સહવ્યવસ્થાપનીય જરૂર છે. પોતાના નિર્વાહનો વ્યવસ્થા જો યોગ્ય ન હોય, તે ધર્મ ન હોય, તો ચિત્ત તે બાળુથી હંમેશ અશુદ્ધ રહેવાનું. પોતાના ધંધાને સમાજના કારણ, પોષણ અને રક્ષણના, એટલે ધર્મયુક્ત જીવનના મહત્વના ભાગરૂપે સમજીને કરવો જોઈએ.

સમાજને કોઈ પણ પ્રકારે દાનિ પહેંચે એવી જાતનો ધંધો કરતાં કોઈ ધ્યાન, બળન અને પૂજન વગેરેથી પોતાની ઉત્પત્તિ સાધવા છૂટે તો તે તેની બ્રાંતિ છે. આપણું સમગ્ર જીવન શુદ્ધ માર્ગે ચલાવવાની પાત્રતા આપણા માં આવ્યા વિના આપણે જીવનસિદ્ધિ સાધી શકીશું નહિ. આ વાત આપણે સમજતા ન હોવાથી આપણી અવનતિ થયેલી છે. આપણે હંમેશ સમાજરોહ કરીએ છીએ, છતાં આપણે પોતાને પ્રથમજાત કે અપમાત માર્ગે ચાલનાર સમજીએ છીએ. ધંધો અને ધર્મ એ વાતો તદ્દન જુદી જુદી છે એમ સમજ્યાનું આ પરિણામ છે.

જીવનસિદ્ધિનો વિચાર કરતી વખતે પોતાના ધંધાની ઉપયોગિતા અને પ્રમાણિકતાનો આપણે વિચાર કરવો જોઈએ. આ સાદી અને સરળ વાત આપણે સમજતા નથી; કારણ કે આપણે આપણું કોયે હજુ બરાબર સમજ્યા નથી. ઉલ્લેખ ધંધાનો ધર્મ સાથે કરી સંબંધ નથી, તે જેમ ચાલતા આવ્યા, છે તેમજ ચાલતા રહેશે, તેમાં કરી ફેરફાર કરી શકીશું નહીં; વ્યવહારમાં અસત્ય કષ્ટ રહેશે, તે વિના આપણું નહિ ચાલે; આપણા માં ધાર્મિક વૃત્તિ અને જાવના કોષ તે પોતાના સમાજના માટે રોજ કંઈને કંઈ ક્રિયાકારી કરતા રહીએ એટલે બસ; તેથી આપણાં પાપોનો નાશ થશે. પુણ્ય પ્રાપ્ત થશે અને મરણોત્તર સહજતિ મળશે એવી શ્રદ્ધા પરંપરાથી આપણામાં ચાલતી આવી છે. તેનું પરિણામ એ આવ્યું છે, કે આપણે બધા ધર્મ અતે વ્યવહાર બને બાળુ થી બ્રહ્મ થતા રહ્યા છીએ. આપણી જાનત દિવસે દિવસે હીન થતી અઈ છે. ધાર્મિક નિરૂપયોગી કર્મકાંડના

‘વિશ્વવાત્સલ્ય’માંથી

સીવીલ સરવન્ટસની પગાર વધારાની માગણી

ફ્રીયા સીવીલ સરવન્ટસ યુનીયને સરકાર સાથેના પોતાના સંબંધનું જ્ઞાન કહ્યું છે. યુનીયને જોહામાં જોહા ૧૦ પાર્લિડના દરની માગણી કરી છે.

યુનીયનના સામાન્યમંત્રી શ્રી જોયે-ડોએ કહ્યું છે કે અમે જુલાઈમાં માગણીઓ પેશ કરી હતી; પરંતુ વેતનપંચની ભલામણ થાય ત્યાં સુધી સંયુક્ત ઔદ્યોગિક સમિતિએ મંત્રણા આ મુલતી હતી.

લખાણમાં આગળ વધી જશે. દક્ષિણ આફ્રિકામાં બને, બીન-ગોરાઓ અને ગોરાઓ જે ગાંધી-માર્ગ પસંદ કરે તેઓ ગાંધી-માર્ગનો સારો એવો અભ્યાસ કરે અને હરેક લડત કેવી રીતે લડાઈ હતી તેનો પણ અભ્યાસ કરે તો સાફ એવું જાણવાનું મળશે.

બે હજાર 'માઈલની પાઈપ લાઈન તેલની હરફેર માટે બંધાશે

ખાંડ ઉદ્યોગના કામદારોનો પગાર વધશે

નવી દિલ્હી : દેશભરમાં કુદ ઝોાઇલ અને પેટ્રોલીયમની ખનાવટોને ઝીક રચણેથી ખીને રચણે પહોંચતી કરવા માટે બે હજાર માઈલથી વધુ વલુ વિસ્તાર ને આવરી ભેતી પાઈપ લાઈનોની ઝીક વ્યાપક અને વિસ્તૃત ભળ નિર્માણ કરવાનું ભારત સરકાર વિચારી રહી છે.

પાઈપ લાઈનોની વ્યવસ્થા અંગેના આ કાર્યક્રમ પાછળ આસારે ચાળીસ કરોડ રૂપિયાનો ખર્ચ અડસટવામાં આવશે. ઝેમાંની રપ ટકા નેટલી રકમ વિદેશી દુરિયામણુ રૂપે વપરાશે. આ કાર્યક્રમ નણુ તપકકે પાર પાડવાનું ખારવામાં આવ્યું છે.

આ કાર્યક્રમમાં છથી ધાર ઇચના વ્યાસની પાઈપો ફેવળ આંતરિક સાધ નો, ઝેટલે કે દેશની અંદરથી પ્રાપ્ત યતા સાધનોમાંથી જ, ખનાવવામાં આવશે, જ્યારે ડેટલીક ખાસ જાતના પ'રો, પાવર હાઉસ માટેનાં સાધનો અને રવેંઓ વગેરે ડેટલીક ખાસ વસ્તુ ઝેાની પરદેશથી આયાત કરવામાં આવશે.

આ યોજના જાહેર ક્ષેત્રે, ઝેટલે કે સરકાર હસ્તકની છે અને તેથી તેને ત્રણ વિભાગ (ઝોનો)માં વહેંચી નાખવામાં આવશે ઝેમ ધારવામાં આવે છે. ઉત્તર વિભાગ લગભગ ૬૦૦ માઈલ લાંબો હશે અને તે ખરીનીથી દિલ્હી સુધી વિસ્તરતો હશે. આ પાઈપ લાઈનો કાનપુર, લખનૌ અને અલાહાબાદમાં ચખેનું પસાર યશે. આ વિભાગમાં ફેવળ પેટ્રોલીયમની ખનાવટ માટેની પાઈપ લાઈન હશે.

મધ્ય વિભાગ ૩૦૦ (ત્રણસો) માઈલ લાંબો હશે અને તે મુંબઈ અને અમદાવાદને સાંકળશે. આ વિભાગની પાઈપ લાઈન કુદ ઝોાઇલ અને પેટ્રો-લીયમની ખનાવટો માટે હશે. ૩૫૦ (સાડી ત્રણસો). માઈલ લાંબી પાઈપ લાઈન મુંબઈ અને જુસાવળ વચ્ચે તથા ૧૨૦ (એકસો વીસ) માઈલ લાંબી પાઈપ લાઈન મુંબઈ અને પુના વચ્ચે નાખવામાં આવશે. આ પાઈપ લાઈન પાછળથી હૈરાબાદ સુધી ખીજ ૩૦૦ માઈલ લાંબી પાઈપ લાઈન દ્વારા વિસ્તારવામાં આવશે. આ લાઈનો તે તેલની ખનાવટો માટે હશે.

દક્ષિણ વિભાગ જે ૩૫૦ (સાડી ત્રણસો) માઈલથી વધુ વધુ લાંબો હશે તે કોચીનને મદ્રાસ તથા બેંગલોર સાથે સાંકળશે.

ઉત્તર અને મધ્ય વિભાગોનું કાર્ય તુરતમાં જ હાય ધરવામાં આવશે અને પાંચ વર્ષમાં પુર્ણ કરવામાં આવશે. દક્ષિણ વિભાગનું કામ ત્રીજી પંચવર્ષીય યોજનાની અવધિમાં હાય ધરવામાં આવશે.

પેટ્રોલીયમની ખનાવટોને ઝીક રચણેથી ખીને રચણે વાહન દ્વારા પહોંચાડવામાં ધણો મોટો ખર્ચ થાય છે તે બચાવવા માટે જ નહિ, વધુ આ ખનાવટોની વધતી જતી અરીપાતોને પહોંચી

વળવામાં રેલને વધુ વધારે ને વધારે અસમર્થ પુરવાર થતી જાય છે તે જોતાં આ મહત્ત્વાકાંક્ષી કાર્યક્રમ અનિવાર્ય મનાય છે. ઝેવે અડસટો નીકળશે છે કે ભારતમાં અત્યારે પેટ્રો-લીયમની ખનાવટોની નેટલી ખપત છે તે જોતાં ત્રીજી પંચવર્ષીય યોજનાની અખરે તે ખપત બમણી થઈ જશે.

દરમિયાન આસામમાં નનમતિ ખાતે ની પરદેશી જાહેર ક્ષેત્રની રીકાઈનરીને નાહોરકારિયા અને મોરાનનાં પ્રાકૃત સાધનોની સાથે સાંકળતી પાઈપ લાઈન ની યોજનાની વ્યાપ્તમાં સધાયેલી પ્રગતિ ખિલકુલ સતોપકારક હોવાનું જણાવાય છે.

કોંગ્રેસીઓ વચ્ચેના મતભેદો નું નિરાકરણ બહુ દુર નથી

રાયપુર : કોંગ્રેસના મહામંત્રી શ્રી સાદિકઅલીઝી ઝેક યુલાકાતમાં જણાવ્યું હતું કે "રાયપુરમાં મળેલા કોંગ્રેસ મહાસમિતિના અધિવેશનમાં યથેલી અનૌપચારિક ચર્ચાઓને પરિણામે જુદાં જુદાં રાજ્યોમાં કોંગ્રેસીઓ વચ્ચે હસ્તી ધરાવતા મતભેદોનું નિરાકરણ કુંક સમયમાં થઈ જશે."

શ્રી સાદિકઅલીઝી વધુમાં જણાવ્યું હતું કે શ્રી નહેરુ અને કોંગ્રેસ પ્રમુખ શ્રી સંજય રેડી જુદાં જુદાં રાજ્યોનાં ના કોંગ્રેસી જુથોમાં વધુ સારી સમજુતી જન્માવવામાં સફળ નીવડ્યા છે. રાયપુર અધિવેશન દરમ્યાન કોંગ્રેસ મહાસમિતીએ જુદા જુદા રાજ્યમાંથી આવેલા કોંગ્રેસી નેતાઓની હાજરીનો તેમજ વડા પ્રધાન અને કોંગ્રેસ પ્રમુખની હાજરીનો લાભ લીધો હતો અને કોંગ્રેસીઓમાં તથા તેમનાં જુથોની અંદર હસ્તી ધરાવતા મતભેદોનું યમન કરવાના હેતુથી ચર્ચાઓ કરી હતી. અલખત ઝે મતભેદોનું પૂરેપૂર્ણ યમન કરવામાં અમે સફળ નીવડ્યા હોવાનો ઘાવો કરી શકીએ ઝેરા નથી; વધુ આ અનૌપચારિક ચર્ચાઓને પરિણામે જુદાં જુદાં રાજ્યોમાંનાં કોંગ્રેસીઓ વચ્ચેના મતભેદોનું નિરાકરણ થઈ જાય તેવો સંભવ છે.

નવી દિલ્હી : ખાંડ ઉદ્યોગ માટેના વેતનપંચની બલામજોને પરિણામે ઉલોમ પર વર્ષે રૂા. ૨ કરોડનો વધુ ભોજો આવે જોવી વળી છે. વેતનપંચ પંદરેક દિવસમાં ભારત સરકારને પોતાનો અદેવાસ સુપરત કરનાર છે. તેણે દેશમાંના ૧૭૦ ખાંડનાં કારખાનાંમાં કામ કરતા ૧,૬૦,૦૦૦ કામદારોને માસિક રૂા. ૫થી રૂા. ૨૦ સુધીના વધારાની બલામજુ કરી હોવાનું જણવા મળે છે.

પંચે હટી ખાતેની તેની બેઠકમાં ઝેમ જણાય છે. આવી ત્રણ વર્ષમાં આ બલામજોને છેવટનું સ્વરૂપ આપ્યું હતું. ઝેમાં પ્રદેશિક ધોરણે જુદા જુદા મૂળભૂત પમાર ઠરાવાયા છે.

મહારાષ્ટ્ર પ્રદેશમાં સામાન્ય (અન-સ્પીલ્ડ) કામદાર માટે માસિક મૂળભૂત પમાર રૂા. ૮૬ ઠરાવાયો છે, જ્યારે દક્ષિણ, ઉત્તર અને મધ્ય વિસ્તારો માટે તે અનુક્રમે રૂા. ૮૧ અને ૭૬ અને ૭૦ છે.

કાણલ (સ્પીલ્ડ) કામદારોને તેમની લાખકાત અનુસાર દસ ટકા નેટલો વધુ પમાર મળશે.

પંચનું ઝેવું મંતવ્ય હોવાનું જણાય છે કે શેરડીના વર્તમાન ભાવ ઉગાડનારાઓને માટે વાજબી છે.

પંચ વધુમાં મોસમ ચાલુ ન હોમ ત્યારે કોમ્પેક્ષ કામદારને મૂળ પમારના ૫૦ ટકા અને સામાન્ય કામદારને મૂળ પમારના ૨૫ ટકા નેટલો પમાર 'રીટેઇનર' તરીકે આપવાનું વધુ સ્વયવશે

તમારું લવાજમ હજુ બાકી છે ?

જો બાકી હોય તો આજે જ મોકલી આપોને! ધણા બાઈ બેનેના લવાજમો આવી ગયાં છે, તેનાથી અત્યાર સુધી તો હમારું માનું જેમ તેમ મળ્યું છે, પરંતુ આપના જેવા જે થોડા બાકી રહી ગયા હોય છે, તેઓ જો હવે જલદી નહિ મોકલશે તો હમારી રિયતિ કડોડી થઈ જશે. ધાપા માટે કમળ, સાહી, રોમ્પ અને કામ કરનારાઓના પમારો ઝે બધું દર મહીને સુકવવાનું હોય છે અને હવે સીલક કશી રહી નથી! સું થાય? ખીને કોઈ ધવાજ નહીં નથી, માટે જ આપને આગ્રહ બરી વિનંતિ કરવામાં આવે છે કે, આજે જ તમારું લવાજમ મોકલી આપો અને હમારી સુરેલી દુર કરો.

આ દેશમાં મહાત્મા આંધીજીના સત્ય અર્ધિસર્, સમાનતા, સ્વતંત્રતા, વિગેરેના અજુમોલ સંદેશા આજના અશાંત વખતમાં, ઝેમના જ પ્રિય પત્ર "ઇન્ડિયન ઓપિનિયન" મારફતે ઘેરે ઘેરે પહોંચતા રહે તે માટે ધણા બાઈ હેનેા, દર વર્ષની શરૂઆતમાં જ પોતાના અને મીઝોના લવાજમો આમળથી મોકલી આપી પૂ. બાણ પ્રત્યેનાં સાચાં પ્રેમ અને લાગણી બતાવી રહ્યાં છે, અને ઝે રીતે પ. બાણનું આ દેશમાં શરૂ કરેલું અને અખંડ રીતે ચાલુ રહેલું આ નિરુચાર્ય માનવસેવાના કાર્યમાં મુંદર મદદ કરી રહ્યાં છે.

માટે તમે વધુ આજથી નિશ્રય જ કરી નાખો અને વરસની શરૂઆત માં જ લવાજમ મોકલી દધને હમારા કાર્યને સહેલું અને સરળ કરી આપો કે જેથી પુરા ઉત્સાહથી હમે વધુ પ. બાણનો આ દેશના સેવાયજ જન-કલ્યાણ માટે ચાલુ રાખી શકીએ.

આશા છે હવે પછી ટીલ નહિ કરશે! કારણકે, આપની સહેજ આજણથી આવાં કોમતી લોકહીતકારી કાર્યને ધણું જ ખમલું પડે છે. વ્યવસ્થાપકો 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.'

વિવિધ વર્તમાન

શીખ બસકંડકટરો પાલડી નહિ પહેરે ?

એન્ગ્લો-ઇન્ડિયન યુવકો સુધારણા અને નિષ્ક્રમ કાર્યો હોવા કે વાહનવ્યવહાર આત્મિકતા નોકરીના નિયમોમાં પાલડી પહેરતી આવતા શીખોને બસકંડકટર તરીકે નોકરીને રાખી શકાય તે માટે ફેરફાર ન કરવા. પોણા કલાકની ચર્ચા પછી આ નિષ્ક્રમ લેવાયે હતા. આ નિષ્ક્રમ પછી આ પાલડીધારી શીખો પશ્ચિમ ગેલેરીમાંથી બહાર આવ્યા હતા અને તેમણે પરિસ્થિતિની વિચારણા કરી સભા બોલાવવામાં આવશે એમ જાહેર કર્યું હતું.

શ્રી ગાનગુરુદેવ સામરે કહ્યું હતું કે વાહન સમિતિના અધ્યક્ષ શ્રી મોરીસે એન્ગ્લો-ઇન્ડિયન શીખો પર દાવોજોગ નોમન ફેરફાર છે. પણ શીખો એમ કદી નમતું નહિ આપે.

શીખોને પાલડી પહેરતા અટકાવવા તે તેમના ધર્મમાં દબલગીરી કરવા સમાન છે, કારણ પાલડી એ શીખ ધર્મનું દેખી શકાય તેવું પ્રતીક છે.

હંગેરીના સામ્યવાદી પક્ષના વહાણુકારેટની હોસ્પિટલમાં

બીએના: હંગેરીના સામ્યવાદી પક્ષના વહાણુકારેટ સંબંધિત રાષ્ટ્ર સંધની મદાસમિતિમાંથી પાછા ફરી બાદ માનસિક રીતે મર્લા પડી જતા તેમને હુડાપેટ આતેની ખાસ હોસ્પિટલમાં મોરોથી આવેલ નિષ્ણાત સારવાર આપી રહેલ છે, એમ એસ્ટ્રી આની સમાચાર સંસ્થાએ હુડાપેટથી જાણવ્યું હતું.

શ્રી વી. એસ. પટેલની નિયુક્તિ

ગાંધીવારની એકત્રેકયુટીવ કોર્ટસીઝના સભ્ય માનનીય શેરમદમદ ઓધરીના રાજીનામાના કારણે ખાલી પડેલ જગ્યાએ માનનીય વાલજીભાઈ શંકરભાઈ પટેલ, એ. બી. ઇને કારોબારી સમાના સભ્ય તરીકે નામઘર ખોટીસ રેસીડન્ટે નિયુક્ત કર્યા છે.

ધણપટે આપેલી શહત

પૂર્વ પાકીસ્તાનમાં તાજેતરમાં પ્રચંડ વાવાઝોડને કારણે તથા અવેલા પ્રબળ પુરને કારણે ભાંગેલાં ઘણેલ જલપ્રલયમાં ભેળાં હોનારત અને ખાનાખરાયી યજ્ઞ દતી તેમાં શહત આપવા માટે યુનાઇટેડ આરબ રીપબ્લીક પાકીસ્તાનને ૧૦ લાખ પાઉંડની મદદ આપનાર છે.

કામદાર અને સંઘો વચ્ચેની મુલાકાતમાં વાંધા

કેનીયા ફેડરેશન ઓફ એમ્પ્લોયર્સના એક મેમ્બરે એ જાણવ્યું છે કે સપ્ટેમ્બરથી કેનીયા ફેડરેશન ઓફ

લેબર સાથે મુલાકાત માટેના પ્રયત્ન થયા છે કિન્તુ એક યજ્ઞ શકી નથી, એમ ત્રણ તારીખો સુધી હતી કિન્તુ અન્ય કામકાજમાં પડ્યા હોવાને કારણે મી રામ એવેલા તે માન્ય રાખી શક્યા નથી.

કયુબા ઉપર આરોપ

કયુબાના પરદેશ પ્રધાને એવે આરોપ મૂક્યે છે કે અમેરીકા ગ્વાટા માલાના તેમ કયુબામાંના અમેરીકન નીકામયકેથી કયુબા ઉપર આક્રમણ કરવા તકવાર યજ્ઞ ગયું છે.

અમેરીકા કયુબા ઉપર ચોકકસ રીતે નજરમાં આક્રમણ કરવા માગે છે એવી કયુબાએ યુનેતે ફરીયાદ કરી છે, અને તેથી આ બાબત યુનેતે પોલીટીકલ કમીટીમાં નહિ પણ મદા સભામાં ચર્ચાની જોઈએ અને એ ચર્ચાને પ્રથમ રચાન અપાવું જોઈએ એ કયુબાની મામણી યુનેતે કહ્યલ રાખી છે.

ત્યારે ખીજ બાજુ અમેરીકાએ કયુબા ઉપર એવે આરોપ મૂક્યે છે કે કયુબા સોનીયેટ સંધની મદદથી અમેરીકામાં આ રાજ્યોને હથોધાર પૂર્ણ પાડી બધે બળવો ફેલાવવા માગે છે.

ગરૂપને કાનુના મોવડીની સલાહ

કાનુની નજરોખી શાખાના મંત્રી મી. માઇનાએ કાનુના જીન્નર ગરૂપની સખત ટીકા કરી છે. એમણે કહ્યું કે ગરૂપનાં કેટલાં નિવેદનોથી વિદેશી યુદ્ધી રોકણને નિરાશા સાંપડી છે.

એમણે કહ્યું કે જીન્નર ગરૂપે આ યુદ્ધ પરની કાનુની નીતિને વિરોધ કાઢીની માફક જાહેર રૂપમાં કરવા ધટે છે.

મી. માઇનાએ કહ્યું છે કે આઝાદી બાદ માલમલકતો જખત થશે તે અંગ્રેજ-એશીયનોને દેશ છોડવો પડશે એમ કહેવું તે એવકુશી ભયું છે. વિદેશી યુદ્ધી રોકણને અસર કરતા આવા વિચાર ધરાવનારાઓ આક્રમકનેના નેતા નથી મદદે પ્રમતિના દુરમને છે.

મી. માઇનાએ ગરૂપને સલાહ આપી છે કે આવી નીતિ લઇને તમે એવેલા, મિચુરે વા જાહેર જનતાને ટેકા નહીં મેળવી શકો.

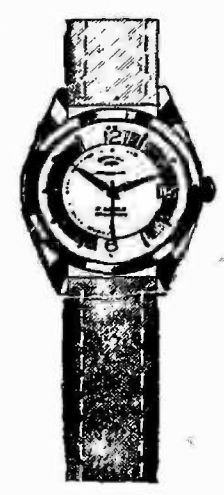
મરચા અને લસણુ આચાર માટે કાચી ફેરી

૧૦૦ની શી. ૬-૦.

૪ રતલી પોપેટ સુકા મરચાની શી. ૧૦-૦ રોડેયથી આજા પાકને લીધે માલની અજત છે. માટે જલદી લખો: નવહંસો તે પહેલાં.

Mearmans (Pty.) Ltd.
P. O. Box 26, Phone 128
(Brits, Transvaal.)

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ !
શ્રીઓ અને પુરૂષો માટે
ઘડીયાળ !
૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુલનાં
આટોમેટીક કેલેન્ડર.
* રોમર
* રોહરી
* લેકે
* રૂસર
વિગેરે દરેક જાતનાં ઘડીયાળ.
ઉપરાંત પુરૂષોના શર્ટ સુટ, પાયજામા વિ.
તેમજ બાળકોનાં કપડાં.
હોલસેલ ભાવે મળશે
બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન : ૮૩૫-૨૬૦૮.
વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.
૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ખાસ દરખાસ્ત : હિંદની અગરબત્તી
(વહાણુમાં આવેલો તાજે માલ)
હોલસેલ વેપારી ભાવે

વજુ ગુલાબ ૩ તોલા ૩૭-૬ ડઝન	સુગંધ શણી	૫	,,	૩૩-૦ ડઝન
(પાતળી અને નહી લાકડીમાં મળશે)	"	૨	કું	૧૮-૦
મેટલે એફ ઈન્ડિય ૩ તોલા ૪૫-૦ ડઝન	"	૧	,,	૮-૦
" " " ૬ " ૬૦-૦ " "	"	૧	,,	૪-૦
ચમેલી " ૨ " ૧૮-૦ " "	લતા મંગેશકર	૬	,,	૪-૦
" " ૨ " ૬-૦ " "	ચંદન ધૂપ ૧૬ લાકડીને ડબ્બા	૩-૦		

ઓહર સાથે રોકડ — દરખાન માટેના ભાવો.
હમારી ખાસ અસલી ખાસમતીના ચોખા પણ છે
ખાસમતી ચોખા શી. ૧-૦ રતલ.
(જોહામાં જોહા ૧૦૦ રતલ મળશે)
અમે નીચેની વસ્તુઓ ઘણેકેક ઇમ્પોર્ટ કરીએ છીએ. માલ
સારો અને કીંદાયત ભાવે મળશે.
અમારા ગ્રાહક લીસ્ટ માટે લખો :—
દરેક જાતના ઇન્ડિયન ઘણ, મશાલા અને, ફરીયાણુ, સોપારી
બહામ, આમલી, આખા નાળીયેર અને દરેક જાતના
ઇમ્પોર્ટ ચોખા,
K. HARIBHAI & SONS
(PTY) LTD.
Direct Importers: Wholesale & Retail Merchants.
81 Victoria Street, — P.O. Box 2156 — Durban.
Telegraphic Add. "BHAISONS"

હિંદના સમાચારો

તા. ૫-૧૨-૧૯૬૦.

હિમાલય પર્વત પરના આરોહણ માટે ગુજરાતી વિદ્યાર્થીઓનો પ્રથમ પ્રયાસ

અમદાવાદ : ગુજરાતની મહારાજ સપાટરાવ યુનીવર્સિટી યુનીવર્સિટી દ્વારા આરોહણ માટે ગુજરાતી વિદ્યાર્થીઓની ટુકડીએ ગુજરાતમાં પર્વતારોહણ કરવા માટે પોતાનું નામ રોચન કરીને ગુજરાતના યુવાનોને નવીન દિશા બતાવી છે.

૧૬ વિદ્યાર્થીઓની ટુકડી વડોદરાથી રવાના થઈ હતી. આ ટુકડીએ શ્રીનગરથી નામચ થઈને ૧૬૦૦૦ ફુટની ઉંચાઈએ આવેલ માર્કેટ હરમુખ ઉપર આરોહણ કરવા રવાના થઈ હતી.

આ ટુકડીને પોતાના નક્કી કરેલાં સ્થાને પહોંચવાને આશરે ૪૫૦ ફુટ ખાફી હતા ત્યારે અરાખ હવામાનને કારણે પાછા ફરવું પડ્યું હતું. આખરે માં વધુ વિકટ પરિસ્થિતિ અને સખત ઠંડી હોવા છતાં ટુકડીએ નક્કી કરેલા સ્થાને પહોંચવા પ્રયત્ન કર્યો હતો.

અધુરાં વિકાસકાર્યો માટે ૪ કરોડ રૂપિયા

રાજકોટ : ગુજરાત સરકારે ચાર કરોડ પંચોતેર લાખ રૂપિયા સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છ વિસ્તારમાં ખીજી પંચવર્ષીય યોજનાનાં કામે પાછળ ખર્ચવા માટે આપ્યા છે. જે યોજનાઓ નાણાંને અભાવે અધુરી રહી હોય તે પૂરી કરવા માટે આ રકમનો ઉપયોગ કરવા માં આવશે. સૌરાષ્ટ્રને આપવામાં આવેલા ૩૦ ચાર કરોડમાંથી ૩૦ દોઢ કરોડ રસ્તા પાછળ, ૩૦ એક કરોડ બંદરો, વસવાટો અને નાની સિંચાઈ યોજનાઓ પાછળ ખર્ચાશે. ૩૦ દોઢ કરોડ પ્રાર્થનિક શાળાનાં મકાનો, શિક્ષકો માટે વસવાટો, ગોડાઉનો, સહકારી મંડળો, મત્સ્ય ઉલ્લેખ તથા જીવજાતિ મંડળો મદદ કરવા માટે વપરાશે. સૌરાષ્ટ્રના જીલ્લા અધિકારી ઓને ત્રણ દિવસમાં પોતે પોતાનાં ક્ષેત્ર ના વિકાસ કાર્યોની યાદી મોકલી આપવાનું નિર્ણયવાળું છે.

ભારતની ઝીનને ચેતવણી

નવી દિલ્હી : પોતાની જમીન અને હવાઈ સીમાઓનું વધુ ઉલ્લંઘન કરવા સામે ભારતે ઝીનને ચેતવણી આપી છે અને જણાવ્યું છે કે ભારતે પોતાની સીમાઓના રક્ષણ માટે અત્યંત સાવધાની રાખવાને અને ગમે તે સ્થળેથી ધુસણવેડા ચાપ તેની સામે પગલાં લેવાનો દ્રઢ સંકેપ કર્યો છે.

અત્યંત આકરા શબ્દોવાળી એક યાદીમાં ભારતની હવાઈ અને જમીનની સીમાના ઉલ્લંઘન અંગે ઝીને કરેલા ખુલાસાઓનો ભારત સરકારે અસ્વીકાર કર્યો છે અને જણાવ્યું છે કે સત્તાવાર ધોરણે મંત્રણા ચાપ ત્યાં લગી સીમાઓ પર ધર્ષણ નહિ જન્માવવા માટે વડા પ્રધાનો શ્રી ચાઉ જીન લાઇ અને શ્રી નરેન્દ્ર વન્ડે ચયેલા કરારનો આ સીમા ઉલ્લંઘનો ભંગ કરે છે.

લેજસેળિયા દૂધ માટે સળ ને દંડ

મરુચ : કુડ ઇન્સ્પેક્ટર શ્રી બિપિન ગાંધીએ દુધમાં લેજસેળ કરવા માટે તવરા ગામના બીખાબાઇ પરસોત્તમ સામે કરેલા કેસમાં ન્યુ. ડ. ક. મેજિસ્ટ્રેટ શ્રી ગેદાનીએ બીખાબાઇને ગુનેહાર કરાવી, તેમણે આ બીજા ગુનેહકર્તા હોવાથી એક વર્ષની સજા અને રૂપિયા બે હજારનો દંડ અને બે દંડ ન બરે તો વધુ છ મહિનાની સજા ફરમાવી છે.

આ કેસને ચુકાદો આપતાં મેજિસ્ટ્રેટે જણાવ્યું હતું કે, ભરે જનતાની તંદુરસ્તી સાથે કોઈને મેડાં કરવાની છુટ હોવી જોઈએ નહીં.

દ્વારકા પાસે મળેલું પુરાણું મંદિર

અમદાવાદ : દ્વારકાથી ચાર માઈલ દુર આવેલ સુવર્ણતીર્થ પાસેથી ગુજરાત રાજ્યના પુરાતત્ત્વવિદ શ્રી જે. એમ. નાણાવટીએ શોધખોળ કરતાં ગુજરાતના સોલંકી સમય પહેલાંનું એક પુરાણું મંદિર પ્રથમ વાર જ પ્રકાશમાં આવ્યું છે. આ મંદિરમાં મૂર્તિ નથી. તેમજ મૂર્તિનું સુચન કરતાં કોઈ ચિહ્નો પણ નથી. અટલે આ મંદિર કોનું છે તે નિશ્ચિત થઈ શક્યું નથી. બાંધણી ઉપરથી તે સાતમી સદી જેટલું પુરાણું હોવાનું માનવામાં આવે છે.

સહિયારા પોલીસ તંત્રનું સુચન !

આગ્રા : રાજ્ય રાજ્ય વચ્ચેની ખેપર વાઈના કારણે સંબલ ખીણ વિસ્તાર માં ડાકુઓની પ્રવૃત્તિઓ પુનઃ ચરૂ થઈ ચુકી છે. અત્યારે ડાકુ લખનુ-સોનની ટોળકી મધ્ય પ્રદેશના સંબલ મઠમાં થાણું જમાવી યુનાઓ કરે છે. આ જ પ્રમાણે રૂપાની ટોળકીથી જુદી પડેલી ટોળકીના સરદાર મેવારામ રાજ્ય સ્થાનના ધોળપુર જીલ્લામાં પ્રવૃત્તિ કરી રહેલ છે. ઉત્તર પ્રદેશની પોલીસે

ગણિતી આપવા છતાં મધ્ય પ્રદેશની પોલીસને ડાકુઓને પકડવામાં નીબળતા મળી છે.

આ સ્થિતિ હોવાના કારણે આ ત્રણે રાજ્યોમાં એક સહિયારું પોલીસ તંત્ર સ્થાપવા સુચન થયું છે કે જેથી સંબલ ખીણમાં ડાકુઓ સામે કડક બની શકાય.

ગુજરાતમાં પ્રેત લોજનને ગોવધની મનાઈ

ગુજરાત રાજ્યમાં પ્રેત લોજનની મનાઈ કરતો અરજો ગુ. રાજ્યના ગેઝેટ ના પાંચમાં ભાગમાં પ્રગટ થયો છે. માય, બેંસની હલ્યાની સંપૂર્ણ મનાઈ કરતો અરજો પણ તેમાં પ્રગટ થયો છે.

કોતરની ૧૦ હજાર એકર જમીન રજીસ્ટ્રેશન કરાશે

વડોદરા : ગુજરાત રાજ્યના ખેતી વાડી ખાતાના પ્રધાન શ્રી દિવેન્દ્ર દેસાઈએ મહીસામરના કોતરોમાં રજીસ્ટ્રેશનના ઉપયોગી વૃક્ષો ઉગાડવાની તેમજ કોતરોને ખેતી લાપક જમીન બનાવવાની અને જમીન ધોવાણ અટકાવવાની ભારત સરકાર તરફથી આલ્લી પ્રવૃત્તિ જોઈ હતી.

ગુજરાત રાજ્ય તરફથી મહીસામર, સાયમતી, મેથો, ખનાસ અને ખીજી નાની-મોટી નદીઓના કોતરોની ૧૦ લાખ એકર જમીનમાંથી પાંચ લાખ એકર જમીનને ઉપયોગમાં લેવાની યોજના ઘડાઈ રહી છે. આ માટે રાજ્યે જીલ્લાકોઝર ખરીદવાનો નિર્ણય કર્યો છે. આ યોજના પાછળ રાજ્ય નીજ પંચ વર્ષીય યોજનામાં આશરે ૩૦ એક કરોડ અને તેર લાખ ખર્ચનાર છે. ચરૂઆતમાં આ અંગેનો અખતરો ૧૦ હજાર એકર જમીનમાં કરવામાં આવશે.

શ્રી કરંજીયાની રદ કરવામાં આવેલી સળ

ત્રિવેન્દ્રમ : ત્રિવેન્દ્રમના વધારાના સેશન્સ જજે 'બીટીડ'ના તંત્રી પ્રકાશક શ્રી કરંજીયાની અરજ મંજૂર રાખી ત્રિવેન્દ્રમના સળ ડિવિઝનલ

મેજિસ્ટ્રેટ બદનક્ષીના કેસમાં તેમને કરેલી સળ રદ કરી છે.

ત્રિવેન્દ્રમના મહાપાલ રાજ્યમ' નામ નો મહાપાલમ દેનિક પત્રના ત્રિવેન્દ્રમ ખાતેના પ્રતિનિધિ શ્રી પિંડલાઈએ ફરિયાદ કરતાં સળ ડીવીઝનલ મેજિસ્ટ્રેટ શ્રી કરંજીયાને ૩૦. ૫૦૦નો દંડ અથવા એક માસની સાદી કેદની સળ કરી હતી. બે દંડ ભરી ડીઘો હોય તો તે પાછો આપવાનો જજે હુકમ કર્યો હતો.

અખ્યાસઅલી બેગ ચાર ટેસ્ટમાં રમશે

મુંબઈ : ભારતીય ક્રિકેટ ઓર્ડના મંત્રી શ્રી ચત્રાસ્વામીએ એક જાહેરાત દ્વારા જણાવ્યું છે કે ઇંગ્લેન્ડમાં અખ્યાસ કરતા શ્રી અખ્યાસઅલી બેગ પાકી-સ્તાન સામેની ચાર ટેસ્ટમાં ભારત તરફથી રમશે. શ્રી બેગ હાલ હૈદરાબાદ માં છે અને તેમણે રજૂઆત ટ્રોફી મેચમાં રમવાની ઇચ્છા પણ પ્રદર્શિત કરી છે. આમ બેમ ત્રણ વર્ષ બાદ હૈદરાબાદની ડીમમાંથી રજૂઆત ટ્રોફી રમશે.

શ્રી હોઈસને અપાયેલી આનંદ પદ્ધિ

નવી દિલ્હી : પશ્ચિમ જર્મનીના ભુતપુર્વ પ્રમુખ ડો. યીઓડોર હોઈસે દિલ્હી વિલાપીક ખાતે ભારત-જર્મન વચ્ચેના સાંસ્કૃતિ સંબંધો વિશેના પ્રવચનમાં કહ્યું : "વિશ્વ જ્યારે વ્યક્તિ ગત અને સામાજિક જાગૃતિની દિશામાં ક્રાંતિકારી પરિવર્તન સાધી રહ્યું છે ત્યારે ભારતે જે ચોક્કસ આધ્યાત્મિક ભૂમિકા પૂરી પાડી છે તે માટે વિશ્વ ભારતનું ઝાંખી છે."

દિલ્હી વિલાપીકે શ્રી હોઈસને સાહિત્યમાં "ડોક્ટરેટ"ની આનંદ જીપાલિ આપ્યા બાદ શ્રી હોઈસ પ્રવચન કરી રહ્યા હતા. શ્રી હોઈસે ભારતીય સાહિત્ય-સંસ્કૃતિના જર્મન નિષ્ણાતો શ્રી મેક્સ-મુલર અને શ્રી શોપન હોર નો ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને જણાવ્યું હતું કે, તેઓ (શ્રી હોઈસ) પોતે પણ 'બગવદ્ગીતા' અને કાલીદાસનું 'શકુન્તલ' એમ ભારતની બે મહાન સહિત્ય

ખાસ દરખાસ્ત : હિંદની અગરખતી
(વડાણમાં આવેલો તાલ્લે માલ)

કિસમ અને નવા વસ્ત્ર માટે આવેલો તાલ્લે માલ અને સહય જનતા સમક્ષ રજૂ કરીએ છીએ.

અગરખતી-કેવમબોર્ડ-પ્લાસ્ટીક, રોલ્ડગોલ્ડ અને ચાંદીની બંગીડીઓ. નવીન ઘરેણાં અને માથાની ઝીલો. ટીકડીઓ, ડાયોનોમીટીસ અને ઝાલર. મુરહીબાહી વાસણો અને કેન્સી ગુલસ્ટ. ટ્રુડો અને હોકરો માટે અમે ખાસ માલ રાખીએ છીએ અને ખાસ ધ્યાન પણ આપીએ છીએ. આપ જ્યારે આવતે વખતે ડરખાસ આપે ત્યારે અમારી મુલાકાત લ્યો.

એ. કે. હુસેન એન્ડ સન્સ
હાઈવેઈ ઈમ્પોર્ટર્સ અને હોલસેલ માર્ચન્ટસ
૧૧૧ દવીન સ્ટ્રીટ, — (હુસેન બીલ્ડીંગ) — ફાન રજીસ્ટર્ડ — ડરખાસ. અગ્રાઈ પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો.

—કૃતઓથી ખુબજ પ્રભાવિત થયા છે. તેઓએ મહાત્મા ગાંધી અને ટાગોરને પશુ અંજલિઓ આપી હતી.

ટાગોર શતાબ્દિ કુંડમાં તાતા તરફથી બે લાખનો ફાળો

મુંબઈ : તાતા ટ્રસ્ટ તેમજ તાતા ગ્રુપ એન્ડ ઈન્ડસ્ટ્રીઝે ભેગા મળીને રૂ. ૨ લાખનો ફાળો રવીન્દ્રનાથ ટાગોર શતાબ્દિ કુંડને આપ્યો છે, જેમ સત્તા વાર રીતે જાણવા મળ્યું છે. તાતા ગ્રુપની એક કંપની 'તાતા સ્ટીલ' ટાગોરના ચિત્રોનો સંગ્રહ તૃણવાર કરી રહી છે અને વિશ્વ-ભારતી યુની-વર્સિટીના પ્રકાશન વિભાગ તરફથી આ શતાબ્દી વર્ષ દરમિયાન તેનું વેચાણ કરવામાં આવશે.

વીદુરની પ્રતિમાનું આનાવરણ

દારાનગરમાં : રાષ્ટ્રપતિ ડૉ.

રાજેન્દ્રપ્રસાદે મંગાના દીનારા પર મહાભારત યુગના વિદ્વાન મહાત્મા વીદુરની પ્રતિમાનું આનાવરણ કર્યું હતું તથા વીદુરના સાલ્વિક અને અસર કારક વ્યક્તિત્વને અંજલિ આપી હતી.

સરકારી ઘાસ ઢોરને મફત ચરવા કેવાશે :

ભુજ : કચ્છના જીલ્લા કલેક્ટરને ગુજરાત સરકાર તરફથી કચ્છના ઘાસ ના રખાલને મફત ચરિયાણું માટે પુલ્કું રાખવાનો દુકમ મળ્યો છે. અગ્રે એ યાદ કરવામાં આવે કે કચ્છના અછત વાળા પ્રદેશનો પ્રવાસ કરવામાં તાજે-તરમાં નવ દીવસની મુલાકાતે આવી મહેલ રાજ્યના બંદરો, રસ્તા અને બહેર બાંધકામ ખાતાના નાયબ પ્રધાન શ્રી પ્રેમજીભાઈ સમક્ષ કચ્છના માલ ધારીઓ અને પશુપાલકોએ આ સંબંધે માગણી કરી હતી.

વો. ઓ. ૫૩૬૦

ટેલીફોન ૩૩-૫૬૨૦

ટેલીગ્રાફ એડ્રેસ : "ભગતકે" "

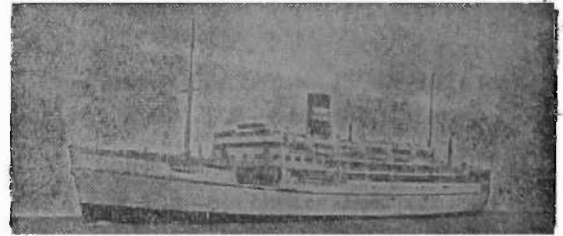
ભગત બ્રધર્સ (પ્રા) લી.

૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
બે હા ની સ બ બં.

હોલસેલ અને રીટેઈલ મર્ચાન્ડ અને ઇમ્પોર્ટર્સ ખાસ કરીને હમણે ત્યાં ઇન્ડિયન અને ઇંગ્લીશ ગ્રાસરી, ગ્રાથામાં નાંખવાના જાત ભાતના રેશી તેલો સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, પીત્તળના અને એલ્યુમીનમના વાસણો-કાચ અને પ્લાસ્ટીકની બેંચીઓ-કેરમબોર્ડ અને સ્ટાઇલર તથા બીજા અનેક રેશી ચીજો ધીકાયત ભાવથી મળશે.

બી-આઇ

મુંબઈ કરાંચી અને ઇસ્ટ આફ્રીકાના બંદરો વચ્ચે મુસાફરી કરે છે.

સ્ટીમર શાંતીયા ૩૭ જાન્યુઆરી ૧૯૬૨માં આવશે અને ૮ મી જાન્યુઆરી ૧૯૬૨ના ઉપલક્ષે.

મુંબઈ અથવા કરાચીનું ભાડું.
ખોરાક સાથ

ફર્સ્ટ ક્લાસ	પા. ૧૧૭-૧૫-૦
સેકન્ડ ક્લાસ	પા. ૭૮-૧૦-૦
થર્ડ ક્લાસ ખોરાક સાથે	પા. ૩૯-૧૫-૦
થર્ડ ક્લાસ ખોરાક વગર	પા. ૩૪-૧૦-૦

વધુ માહિતી માટે મળો યા લખો :

શેખ હિમેદ એન્ડ સન્સ
(પ્રાઇ લીમીટેડ.)

૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, — ડરબન.

ટેલીફોન : ૨૦૪૩૨ — ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ "કરામત."

અમેરીકાની ૩૪ પ્રમુખો

ક્રમાંક પ્રમુખ	પક્ષ	મુદત
૧. વોશીંગ્ટન	ફેડરાલીસ્ટ	૧૭૮૯-૧૭૯૭
૨. જ્હોન આદમ્સ	"	૧૭૯૭ ૧૮૦૧
૩. જેફરસન	ડેમોક્રેટીક-રીપબ્લીકન	૧૮૦૧-૧૮૦૯
૪. મેડીસન	"	૧૮૦૯-૧૮૧૭
૫. મુનરો	"	૧૮૧૭-૧૮૨૫
૬. જે. ક્યુ. આદમ્સ	"	૧૮૨૫-૧૮૨૯
૭. જેકસન	ડેમોક્રેટીક	૧૮૨૯-૧૮૩૭
૮. વાન બુરન	"	૧૮૩૭-૧૮૪૧
૯. ડબ્લ્યુ. એચ. હેરીસન	વ્હીગ	૧૮૪૧-૧૮૪૫
૧૦. જ્હોન ટીલર	"	૧૮૪૫-૧૮૪૯
૧૧. પોક	ડેમોક્રેટીક	૧૮૪૯-૧૮૫૦
૧૨. ટેઈલર	વ્હીગ	૧૮૫૦-૧૮૫૩
૧૩. મીલાડ્ શીલમોર	"	૧૮૫૩-૧૮૫૭
૧૪. પિપ્પર્સ	ડેમોક્રેટીક	૧૮૫૭-૧૮૬૧
૧૫. યુયાનન	"	૧૮૬૧-૧૮૬૫
૧૬. અબ્રહામ લીંકન	રીપબ્લીકન	૧૮૬૫-૧૮૬૯
૧૭. એન્ડ્રુ જ્હોનસન	યુનીયન	૧૮૬૯-૧૮૭૭
૧૮. ગ્રાન્ટ	રીપબ્લીકન	૧૮૭૭-૧૮૮૧
૧૯. હેઈઝ	"	૧૮૮૧-૧૮૮૫
૨૦. ગેરીશીલ્ડ	"	૧૮૮૫-૧૮૮૯
૨૧. ચેસ્ટર આર્થર	"	૧૮૮૯-૧૮૯૩
૨૨. ક્લીવલેન્ડ	ડેમોક્રેટીક	૧૮૯૩ ૧૮૯૭
૨૩. બી હેરીસન	રીપબ્લીકન	૧૮૯૭-૧૯૦૧
૨૪. ક્લીવલેન્ડ	ડેમોક્રેટીક	૧૯૦૧-૧૯૦૯
૨૫. મેકીનલી	રીપબ્લીકન	૧૯૦૯-૧૯૧૩
૨૬. થિયોડોર રૂઝવેલ્ટ	રીપબ્લીકન	૧૯૧૩-૧૯૨૧
૨૭. ટાફ્ટ	"	૧૯૨૧-૧૯૨૩
૨૮. વીલસન	ડેમોક્રેટીક	૧૯૨૩-૧૯૨૯
૨૯. હાડીન્ગ	રીપબ્લીકન	૧૯૨૯-૧૯૩૩
૩૦. કૂલીજ	"	૧૯૩૩-૧૯૪૫
૩૧. હર્વર્ટ હુવર	"	૧૯૪૫-૧૯૫૩
૩૨. એફ. ડી. રૂઝવેલ્ટ	ડેમોક્રેટીક	૧૯૫૩-૧૯૬૧
૩૩. હેરી ટ્રુમન	"	૧૯૬૧-૧૯૬૯
૩૪. ડવાઇટ ડી. આઇઝનહોવર	રીપબ્લીકન	૧૯૬૯-૧૯૬૯
૩૫. કોનેડી	ડેમોક્રેટીક	૧૯૬૯-

ગુજરાતી રેકોર્ડો

હીંદુસ્તાનમાં બનેલી ગુજરાતી રેકોર્ડો, હવે અમારે ત્યાં મળે છે.

૨૦ રેકોર્ડોનું બોક્સ કેવળ રૂ. ૩૦-૦. રેકોર્ડોમાં ભાજનો, નાટકો, ગરબો વિગેરેના સંગ્રહ છે. હિંદના "લેલ્ટર હિટ" ૨/૬ માં છુટી મળી શકશે.

આવો તક અને લાભ ફરીથી મળશે નહિ. પેકીંગ મફત— પોસ્ટેજ ચોકલગો—સી.આ.ડી.ના ઓર્ડરો અથવા લખો છીએ.

નેશનલ રેકોર્ડ કંપની

શેખ ર. અબ્દુલેલી આરકેઈડ, ઓફ ૧૪૧ એ. ટ્રે સ્ટ્રીટ, વો. ઓ. બોક્સ ૧૫૭૪, — ડરબન.

હાંથી વાતો

“ જનમ મરણનાં સાથી ”

લેખક : શ્રી વિરેન્દ્રરાય થાનકી

‘મા, તું પારકા કામ મૂકી દે અને હું માફ ભણતર છોડી દઉં’ એક દિવસ માતાને માટેલી એઈ અનુભવે કહ્યું.

‘કામ પશુ ભલે રહે અને ભણતર પશુ ભલે રહે. તું એ ચિંતા શા માટે કરે છે?’ માતાએ પ્રેમથી અનુભવે માથું ધોળામાં લેતાં કહ્યું.

‘અને હું તો કહું છું કે તું તારી નોકરી પશુ છોડી દે તારા પાંચ રૂપિયા કરતાં હું એક કામ વધુ કરીશ.’

‘પશુ હું કાલથી નિરાણે નહિ જાઉં.’

‘કેમ? તારી નવી યોગદીએ પશુ આવી ગઈ છે. તારા સાહેબ તો કહેતા હતા કે અનિલને તો ખી. એ. સુધી બહાવવો છે.’

‘પશુ મારે નથી બહુવું. તું કામ કરીને જાત ધરી નાખે અને હું બધા કાંઈ એમને?’

‘હજી તો મારે તને પરણાવવો છે. લાં મુધી તો મારે જીવવું પડશે ને?’ માતાએ વદાલથી તેને હાથ સરસો ચાંપી કહ્યું.

‘પશુ એ બધું તારી કમાણીમાંથી શી રીતે થશે? તેમાંથી તો આપણું પેપશુ પશુ ક્યાં ચાખ છે?’

‘તું એ ચિંતા શા માટે કરે છે? તું સાંભળે તાજે દોષ્ટ તો બધું થઈ રહેશે.’ પુત્રના વાળ સમારતાં માતાએ કહ્યું.

અનિલના કુટુંબમાં એક માત્ર માતા જ હતી. પિતા તો પાંચ માસનો મૂકીને રચે સંચયો હતા. પિતાના વખતમાં જેનું કુટુંબ કુળ પ્રતિષ્ઠિત ગણાતું. તેના પિતાએ ધણી કુટુંબોને નદદ કરેલી. કેટલાક વિદ્યાર્થીઓને બહાવવાનું અર્થ પશુ તે આપતા. પરંતુ એજ માનવીઓને આ કુટુંબની હાલત જોવાની આજે કુરસદ ન હતી. ડો. ખંભાલી કે જેને લાં અનિલ નોકરી કરતો. તે પશુ તેના પિતાના આશ્રયે બહુલા અને તેથી જ અનિલને પગાર નહિ પશુ શક્ષિસ પછી માસિક પાંચ રૂપિયા આપતા. પિતા જતાં તેની બ્યાપારી મૂડી બાગીદારોએ આપસમાં વહેંચી પાંધી; પાસે રહેલાં ઘરેણાંમાંથી માતા એ પિતા પાછળનું કામ પતાવ્યું, અને અંતે તેને પારકા કામ કરવાનો સમય આવ્યો. પશુ પરિસ્થિતિને અનુરૂપ થતાં માનવી અનુભવથી શીખી લે છે.

માતાની સર્વ આશા હવે અનિલમાં ઈન્દ્રિન થઈ. પશુ અનિલ માતાની તનતોડ મહેનત જોઈ રહી હતી અને તેણે પશુ ધરની આર્થિક સ્થિતિને પહેંચી વળવા અભ્યાસ સાથે નોકરી સીકારી, ‘એટલું જ નહિ પશુ પોતાના અભ્યાસના ભોગે પશુ માતાને શારીરિક શ્રમમાંથી બચાવવા તે ઇચ્છતો હતો. પરંતુ તેની માતાને એ ન મર્યું

અનિલની દેવા યુદ્ધિની સતેજતાએ તેને વર્ષમાં પહેલાં નંબર રાખ્યો.

થોડા નાસ્તો કરી અનુ ડોક્ટર સાહેબને ઘેર આવ્યો અને પોતાના કામમાં મુકાયો.

‘અનુ, સરને કરવા બધું છે, જરા સાથે જાણે, સત્તાભયાં રવરે ડોક્ટરનાં પત્નીએ કહ્યું. અને જલદી પાછા વળાને સાંભળે જમવાનું મોડું ન ચાખ.’

‘પશુ સાહેબે મને જલદી દવાખાને આવવાનું કહ્યું છે,’ અનુએ જુદી દલીલ કરી.

‘દરકત નહિ, હું તેને કહી દઉંશ.’ ચંદ્રિકાના એકજ વાક્યે અનિલને નિરંતર બનાવી દીધો.

અધુરું કામ પડતું મૂકી તે સર સાથે નવી આવેલ કારમાં રવા બધો.

ડો. ખંભાલીનું દવાખાનું આખા અનુપનમરમાં વખણાતું. બહાર મામથી પશુ દર્દીઓનો ધસારો રહેતો, વળી ડોક્ટર પોતે જ એમ. બી. બી. એસ. અને એલ. સી. પી. એસ.ની ડબલ ઉપાધિ ધરાવતા હોવાથી તેમની ડિગ્રી પશુ જમી કક્ષાની ગણાતી. સર્જરીમાં તો આખા જલ્લામાં તેમનો દરકી બાગ્યે જ કાંઈ હશે. એકાદ બે અપવાદ સિવાય એનું ઓપરેશન કદી નિષ્ફળ મથું ન હતું. ધણી જીવન હારી બેઠેલાઓને તેણે જીવતદાન આપ્યું હતું. મંબીર ઓપરેશન કરવાનો તો એમને ખાસ શોખ હતો. પ્લાસ્ટિક સર્જરીથી કેન્સર જેવા અસાધ્ય રોગ પર પશુ એણે કાણ મેળવ્યો હતો.

એને ત્યાં આઠ દસ નોકરો તો કામ કરતા. આમાંના ધણી ખરા તો છોકરા આ જ હતા. આવા કપરા સંજોગમાં મોટા માણસોને નોકરીમાં રાખવા પોષાક તેમ ન હતું. અને આ મધા નોકરોનો પગાર એની કમાણીમાંથી ખુબજ સહેલાઈથી નીકળે જતો.

જોકે ડોક્ટરની શી પશુ જમી હતી. એક વિઝિટના તેઓ પંદર રૂપિયા લેતા. કુલાકાતીઓને પાંચ રૂપિયા અલગ ભરવા પડતા. છતાં મનુષ્યના જીવન કરતાં કંઈ પૈસા વધુ નથી એમ માની લોકો આ ચિકિત્સાલખનો લાભ લેતા.

આવા ખ્યાતનામ ડોક્ટરને ત્યાં કામ કરવામાં અનુ પોતાની જાતને ધન્ય સમજતો. પોતાની કામદામતાથી અનિલ થોડા વખતમાંજ તેનો વિશ્વાસુ માણસ બની ગયો. અહીં તે પાર્ટટાઇમ કામ કરતો હતો.

‘તમે ફરી આવો’ વસંતપાક પાસે માડી થોભાવી અનુએ કહ્યું.

‘એકલાં તે કાંઈ કરવા જવાનું હશે?’ સરએ આમલ કયો, ‘આલો આપણે સાથે જઈએ.’

‘ના, હું આવી ચક્ર’ એમ નથી.’ અનિલે મોટરમાં આડે પડખે થતાં કહ્યું.

‘તો મારે પશુ નથી જવું’ સરોને રીસ ચડાવી. પરિણામે, અનિલને પશુ તેની સાથે જવું પડ્યું.

‘તું મારાથી અતડો કેમ રહે છે?’ થોડે દૂર મયા પછી સરોને કહ્યું. પૈસાદારનાં બાળકો પોતાના નોકરોને તુંકારે જ બોલાવે છે

‘કેમ?’ અનિલે પ્રશ્ન કર્યો.

‘તું તો મારી સાથે વાત પશુ નથી કરવા ઇચ્છતો. વર્ષમાં તો તું પહેલાં નંબર રાખે છે અને મને બહાવવાની તો જરા સરખી તસ્કી પશુ નથી લેતો.’ સરોને રોષ યુક્ત બવા ચડાવી કહ્યું.

‘પશુ હું તો એક સામાન્ય માણસ કહેવાઉં.’

‘પશુ હું તને ક્યાં એ રીતે બધું છું?’

‘કાંઈ નહિ, એ તો અમરતું જ તને એમ લાગે છે.’

‘કહે ન કહે પશુ તું હમણું બદલાઈ ગયો છે.’

સાંજ પડતાં મનને ફરીને ઘેર પાછાં આવ્યાં.

‘મા, આજ તને ઠીક નથી લાગતું, કુનો છે કેમ?’ સૂતેલી માતાને અનિલે એક દિવસ પૂછ્યું.

‘કાંઈ નહિ બેટા, એ તો અમરતું હમણું આરામ થઈ જશે.’

‘ડોક્ટરને બોલાવી લાવું?’ અનિલે જીવનમાં પહેલી જ વાર અસ્વસ્થતા અનુભવી.

‘નારે? મને તો કાંઈ નથી. એવી યોટી વાતો ન કરીએ.’

પશુ અનિલ એ જવાબ સાંભળવા થોભ્યો નહિ તે દોડતો દવાખાને આવ્યો.

‘સાહેબ, મારી બાની તખીયત સારી નથી જરા આવશે? સમય માનવીને વિવેકશીલ બનાવે છે. અનિલે બની શકે એટલી નમ્રતાથી કહ્યું.

‘અરે! તેમાં આવવાની શી જરૂર છે? દવા લઈ જા. આરામ થઈ જશે. ડોક્ટરે બેદરકારીથી કહ્યું અને તે પોતાને કાગે વળગ્યા. ‘પશુ આપ

આવો તો દર્દની જરા વધુ માહિતી મળેને!’

‘બલે, આવીશ. પશુ તું જાણે છે ને કે આપણી વિઝિટનો. માર્ગ જરા બારે છે વળી તું તો આપણો જ માણસ એટલે તારી પાસેથી વધુ ન લેવાય. પશુ અર્ધા શી આપીશ તો ચાલશે. જો કે દવા તો આપણા ધરમાં નથી જ ખતતી એ તો તું સારી રીતે જાણે છે.’

‘તો આપ ક્યારે આવશો?’ અનિલે પૂછ્યું. તોછડાઈ પશુ સારી બાપામાં વ્યકત થઈ શકે છે એ અનિલે આજે જાણ્યું.

‘તું આપણે ઘેર જા. હું હમણું આવ્યો જ સમજ’. અનિલ ડોક્ટરને ઘેર આવ્યો કામ કરવામાં તેનું મન મોટવું નહિ. અવિધ્યના વિચારોએ ઘેરા લાલ્યો. માતા વિદેહી જીવનની તે કલ્પના પશુ કરી શકતો નહિ. ડોક્ટર આવે અને તેની માતા બચી જાય એ આશા અચાર સુધી તેનાં આંસુ ખાળી રહી હતી. પશુ ડોક્ટરની શીમાં તો તેના ત્રણ પગાર સમાઈ જાય. તેનું દિવસના પંદર રૂપિયા અને એ મીનીટ ના પંદર રૂપિયા. અનિલને ડોક્ટરની સેવાવૃત્તિની ધગશ આજ સમજાઈ.

સંપતિમાં સેવા અને મક્તમ મજુરી એ વીસમી જીવિતો સિદ્ધાંત તેણે જાતે અનુભવ્યો. સેવાવૃત્તિ અને પરોપકાર નીચે છુપાયેલુ ધનલોભપતા અને સ્વાર્થવૃત્તિ જેવા આ જમાનાના બૂધણે તેણે નિહાળ્યાં. તેના મનમાં પ્રશ્ન થયો કે અરેખર ધર્મરાજ આવા યુગમાં જનમ લેતા હશે? તે આગળ વિચારી ન શક્યો.

‘(ચાલુ)

‘આ, આજ તને ઠીક નથી લાગતું, કુનો છે કેમ?’ સૂતેલી માતાને અનિલે એક દિવસ પૂછ્યું.

‘કાંઈ નહિ બેટા, એ તો અમરતું હમણું આરામ થઈ જશે.’

‘ડોક્ટરને બોલાવી લાવું?’ અનિલે જીવનમાં પહેલી જ વાર અસ્વસ્થતા અનુભવી.

‘નારે? મને તો કાંઈ નથી. એવી યોટી વાતો ન કરીએ.’

પશુ અનિલ એ જવાબ સાંભળવા થોભ્યો નહિ તે દોડતો દવાખાને આવ્યો.

‘સાહેબ, મારી બાની તખીયત સારી નથી જરા આવશે? સમય માનવીને વિવેકશીલ બનાવે છે. અનિલે બની શકે એટલી નમ્રતાથી કહ્યું.

‘અરે! તેમાં આવવાની શી જરૂર છે? દવા લઈ જા. આરામ થઈ જશે. ડોક્ટરે બેદરકારીથી કહ્યું અને તે પોતાને કાગે વળગ્યા. ‘પશુ આપ

આવો તો દર્દની જરા વધુ માહિતી મળેને!’

‘બલે, આવીશ. પશુ તું જાણે છે ને કે આપણી વિઝિટનો. માર્ગ જરા બારે છે વળી તું તો આપણો જ માણસ એટલે તારી પાસેથી વધુ ન લેવાય. પશુ અર્ધા શી આપીશ તો ચાલશે. જો કે દવા તો આપણા ધરમાં નથી જ ખતતી એ તો તું સારી રીતે જાણે છે.’

‘તો આપ ક્યારે આવશો?’ અનિલે પૂછ્યું. તોછડાઈ પશુ સારી બાપામાં વ્યકત થઈ શકે છે એ અનિલે આજે જાણ્યું.

વાંચો ! જરૂર વાંચો ! લાભ જ થશે !

શોધનું મદદશે, જોઈવું મળશે, પગદોડ ટળશે. હમારે ત્યાં નીચેની બધીજ વસ્તુઓ મળે છે.

સ્ત્રીઓ માટે : વેણીઓ, સુંદર રમત અને ખીજ અનેક ભતની મળશે, શીખતો પશુ મળશે. ગરમ લુલના જરસીચ, પુલોવર, કારડીગન, સોંગલેટ, ચટ્ટી, સોલકસ વિ.

બાળકો માટે : નાયલનના કમલાં, ટોપી, બ્લાઉઝ, શોલ, સોંગલેટ, ચટ્ટી, સોલકસ, નેપથીન્સ, લુલનકેપ, પેટીકોટ, નાઈટીસ, બીબ્બ, ફેઈસ ક્લોથ, બાય રમત વિ.

ટબલ પલસ્ટીક ફ્લાવર્સ, રમતના કશીકાં, તકીયા, ગાદી, વિ. વેપાર માટે ચાંદી જેવા ચળકતાં સ્ટેનલેસ સ્ટીલના વાસણો, ઈન્ડેન્ટકરો. વિલંબ શા માટે ! સારા માલ વેચાઈ જતાં શી વાર !!

હમણાંજ ચાલોને : માખરો હેટર્સ (પ્રો) લી.
(બીખાબાઈ માસ્તર એન્ડ સન્સ)

ફો નં : ૮૩૫૫૨૬૧ — પહેલે માળે, — પો. બો. પરપો. માસ્તર ગેનશન્સ — ૩૭ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, — જોડાનીસબર્ગ

પંકજ

લેખક : પ્રીન્સીપાલ દાલતરાય મગનલાલ દેશાઈ ડી.પી.ઈ.

પંકજ ખારા	પંકજ ખારા	બોધ દીએ તું ન્યારા		
પંકે જાયા, જલમે પાયા,	જલ પંકજથી ન્યારા...	પંકજ ખારા		
જલ પંકજથી, નિલેપ રહીને,	શુક જીવન જીવનારા		૧૧	૧૧
માનવ તુજને આજ યુકે છે,	બોળા જમર હંભારા		૧૧	૧૧
કહે છે પંકજ ખારા ખારા,	નકા નથી રે હંભારા		૧૧	૧૧
બોળી જમર મુજ દેહે લોભાયા,	જાતે ખન્યા રે હંભારા		૧૧	૧૧
પ્રભાતે ખીલતાં, સંધ્યે ખીડતા,	બોળા જમર અગાયા ?		૧૧	૧૧
ગીઠા મધુરો, રજા એ લેવા,	બોળા જમર અટવાયા		૧૧	૧૧
સંસાર જમળમાં માનવ જમરો,	એ રીતે લોભાયા		૧૧	૧૧
નિલેપ રહીને હંમની માફક,	કેમ પ્રજા નવ માયા ?		૧૧	૧૧

ગવર્નરનું ઉદ્દેશોધન

ન્યાયા પ્રદેશને પ્રવાસ પૂરો કરી ગવર્નરે દંપતી નાપરોખી પાણું ફેરું છે. સોટીક ખાતે ફાર્મરોને સંબોધી ના. ગવર્નરે કહ્યું હતું કે દેશમાં રિયરતી, કાનુન અને વ્યવસ્થા જળવવા બધી કૌશીલ્ય કરવા સરકાર કૃતનિશ્ચય છે.

ગવર્નરે બોલ્યા કે તાજેતરના સીવીલ સરવીસ અંગેના સ્વેતપત્રમાં સરકાર ના એ નિશ્ચયની જાહેરાત થઈ છે કે આફ્રિકન નેતાઓને મદદ કરવા તેમજ અંગ્રેજીના લોકોને રાજ્યસેવામાં તાલીમ આપવા વિદેશી સનદો નોકરી અને રહેશે.

ગવર્નરે કહ્યું કે જે લોકો આફ્રિકન હકુમત હેઠળ અર્ધ નથી રહેવા ચાહતા તેમના માટે સરકાર કંઈ ના કરી શકે, કૌતુ આ દેશની પ્રગતિમાં ફાળો આપનાર એ લોકોએ અંગ્રે રહેવાનો નિરધાર કર્યો છે તેમને રહેવા દેવામાં આવે તેની સરકાર કાળજી લેશે.

ગવર્નરે ઉમેર્યું કે અંગ્રે યુરોપીયનો ની હાજરી વિકાસ માટે લાભદાયી છે એમ આફ્રિકનો સમજતા થયા છે અને જેમ જેમ સમય નજીક આવે છે તેમ તેમનું પ્રતિબંધ વધુ જવાબદાર બનતું થય છે.

સાબાર સ્વીકાર :
રાજ્યપુત યુવક મંડળ નોંધપત્ર ૧-૧-૬૦
તીકમ બંધન કૌનસલાહન ૧-૧-૬૦

દુકાન વેચવાની છે
માલિકની નાદુરસ્ત તબીબતના કારણે સારા લતામાં આવેલી આઉટ-રીટર અને ટેલરમની દુકાન વેચવાની છે. રૂબરૂ મળે.

Mc Koy
Tailors & Outfitters
10a Von Weilligh Street
Johannesburg.
Phone : 23-4838.

શ્રી ડ્રાં. હિંદુ સેવા સમાજ
જોડાનીસબર્ગ
વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ
ઉપરોક્ત સમાજની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ રવિવાર તા. ૧૫-૧-૧૯૬૧ના બપોરે ૨-૩૦ વાગે શ્રી માંધી હોલમાં નીચે જણાવેલા કામકાજ માટે મળશે જેમાં ટ્રાંસવાલમાં વસતા દરેક સભ્યોને વેળાસર હાજર રહેવા ખાસ વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

કામકાજ : (૧) મીનીટસ, (૨) આવક જવકનો હિસાબ અને મંત્રીઓ નો રીપોર્ટ, (૩) યાજ્ઞા સમીતીનો હિસાબ અને મંત્રીનો રીપોર્ટ, (૪) સ્થાન સમીતીનો હિસાબ અને મંત્રી નો રીપોર્ટ, (૫) લાયબેરી સમીતીનો હિસાબ અને મંત્રીનો રીપોર્ટ, (૬) સંસ્કાર સમીતીનો હિસાબ અને મંત્રી નો રીપોર્ટ, (૭) અધિકારીઓ તથા કમીટી સભ્યોની ચૂંટણી, (૮) પરચુરણ. મગનલાલ ભયુભાઈ, વેળાલાલ એમ. મોદી મંત્રીઓ : શ્રી. ડ્રાં. હિ. સી. સ.

લગ્ન પ્રસંગો માટે
અમને મળો.
સુરતી જમણના અમે સ્પેસીલીસ્ટ છીએ.
શ્રી કોપીટની અંત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રાહેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે યુદ્ધમાં આવી રસોઈ કરવાનો અમે જુદાઈ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલકની હોટેલ
(ધી કોર્નર મીકાઈ હાઉસ)
એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪   ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

આહુ, લસણ બજાર ભાવ, નારીએજ નં. ૧ શી. ૧-૦, બેગ (નંગ ૧૦૦) શી. ૬૦-૦.
દુકાન દાર માટે બાંધવાના ન્યુઝપેપર બજાર ભાવ, ખટારા, હુગરી (કાંદા), સુકા લાલ મરચાં, બુઘલા, સુકા ઝીમ (ઝાલા), સોનેરી રંગનો ગોળ, દરેક જાતનો મરી મસાલો વિગેરે હથેલાં સ્ટોક્ષમાં રાખીએ છે. ક્યુરી અને ચોષી પાન બજાર ભાવ, પોસ્ટલ જુડ.
સુરણ, રતાજી, આંબા હળદર અને લીલી હળદરની મોસમ ચાહ છે. રાહેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને જલજીવન કોંગોના ચોરડો કપર પુરવ ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ હવાની મોલકશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. G. Box 251. DURBAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક
સુકકીપર, સુસાઈરી, પીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ
હાંદુસ્તાન અંગર ડુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અંગર જમીન માટે મુસાફરી કરવા ઘેર ભાંડાં અમારી મારફતે જુદાંજ કરો. હાંદુની, આગ, ચોરી, ફલ્કલ, અહરમાત, પ્યેટન્સ, વિગેરેના વીમ. અમે હાંદુરાખી આપીએ છીએ.
ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ઓફીસર-સ ટર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ કમીસેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ. નેશનલ સ્યુર્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઝોડા જોરુદ્દીયા અને વોર્ડશાપર ઈન્ટરન્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Office : 9 Barkly Arcade, 38 Market Street, Phone : 339033, Johannesburg.
Residence : 52 Patidar Mansion, 13 Kort Street, Phone : 330816, Johannesburg.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!
વેડરૂમ સુટ, હાઇનિમરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડેસીંગ એસ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, જુક ડેસ્ક, ટેબલ, તબન કીકાપત બાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી હાથ લેવા સુકરો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ફરેસર—
એ હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હથેલાં તઈયાર રહે છે. માત્ર રોડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY
51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691.   BOX 2526.

માસ્ટર પ્રધેસ (પ્રા.) લીમીટેડ
જાત જાતનાં નાયબન, રેશમી તેમજ સુતરાઈ કાપડ, ઝીંબો બાજકો અને પુરૂષો માટે જીન્સ જાતનાં ડુલન જર્સી, પુલોવર, ઘરડીગન્સ અને બન્યાઓ માટે—સુટીંગ, બીબ્સ, બ્લેન્ડેડ્સ, શોલ્સ; નેપકીન્સ વિગેરે.
દરેક જાતનાં માલ માટે તપાસ કરવા લલામજી.
૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ,   જોડાનીસબર્ગ.
ફોન : ૮૩૫-૬૭૮૬   બોક્સ ૧૫૪૯.

Printed And Published by Mrs. Sushila Gandhi, International Printing Press, (J'hoonks) Address : INDIAN OPINION, Private Bag, Durban, Natal